درعلیه ده غلطه ده (آرهولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղ.
» » » վեցամսեայ	70	»
» » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրն.
» » վեցամսեայ	20	»
Գրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:		

Ծանուցման [illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐԻ ՀԱՅԵՐԸ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, 27 Օգոս. 1901

Տեղական թերթերէն (*) մէկուն մէջ կարդացի Մեր գաղափարները վերնագրով Զմիւռնիական թղթակցութիւն մը, որ կը ջանայ ո՛չ թէ հերքել գրածներս, թեմական գործերուս նկատմամբ, այլ պաշտպանել մեր հովիւը, իր աւելի քան հնգամեայ ամուլ պաշտօնավարութեան մանրամասն հետեւանքներով, առարկելով թէ քահանային քահանայութիւն միայն կը պահանջուի, քահանան դպիր չէ, դասատու չէ, սա չէ, ան չէ: Քիչ մը աւելի յառաջանալով կը յայտարարէ նաեւ թէ սխալ է, երբ կը գրեմ թէ մեր հովիւը կիրակէէ կիրակի միայն պատարագ մը կ'ընէ: Ես հոս Մանչէսթըր եմ, տանս եկեղեցիէն հազիւ մէկ քանի քայլ անդին է, օրը քիչէն քիչ 2 3 անգամ եկեղեցիին առջեւէն կ'անցնիմ, գործի երթալու կամ տուն վերադառնալու համար, վերջապէս կրնամ գիտնալ և աչքովս տեսնալ որ մեր հովիւը միայն կիրակէէ կիրակի պատարագ մը կ'ընէ և ուրիշ օրեր, նոյն իսկ շաբաթ երեկոները, ժամերգութիւն կամ ուրիշ գործ չըներ, մնչուչա իր անձնական պէտքերուն կամ հաճոյքներուն պատկանող գործերէն զատ: Բայց ահա անդին —Իզմիրի մէկ ծայրէն— մէկը կը պոռայ թէ սխա՛լ է: Ի՞նչ պատասխանել, կարելի՞ է վիճիլ այսպիսիներուն հետ: Մանչէսթըր ո՛ւր, Իզմիր ո՛ւր: Ընդդիմախօս պարոնը գոնէ աշխարհագրական քարտէս մը վրա՛յ ալ չէր կրնար նայիլ իր սխա՛լ էն գտնելէ առաջ:

Բայց անխղճութիւն պէտք ըլլար տարրական սիրելի ազգակցի մը խօսքերը բոլորովին անպատասխանի թողուլ, մանաւանդ որ ամեն տեղ ալ, մինչեւ իսկ հոս, կրնան գտնուիլ միեւնոյն առարկութիւնները ընողներ, առարկութիւններ՝ որոնք կրկնուելով ու կրկնուելով՝ ա՛լ նախապաշարում մը դարձած են արդէն շատերու ուղեղին մէջ:

Արդ՝ ինչպէս ընթերցողները կը վկայեն, ես մեր հովիւը պատասխանատու միայն համարած էի [illegible] տխուր և ողբալի վիճակին համար, սա՛ գերագոյն պատճառով որ հովիւ մը պատասխանատու կը սեպուի իր հօտին աղէկ կամ գէշ վիճակին համար: Ես չէի ըսած թէ մեր հովիւը պէտք է ընէր կամ ընէ այս կամ այն եկեղեցական գործերը. ընդհակառակը՝ գրած էի թէ ժողովուրդը ինք պիտի անօրինէր իր կրթական գործերը և մեղադրած էի հովիւը, ո՛չ թէ բան մը չընելուն կամ բրած չըլլալուն, այլ իր հօտին յօգուտ դաստիարակութեան գործին բան մը ընել տալ չկրնալուն կամ ընել տուած չըլլալուն համար:

Յայտնի է արդէն թէ քահանայութիւնը նիւթական պաշտօն մը չէ, բայց Մանչէսթըրի հովիւը միայն քահանայ ալ չէ. առաջնորդ կամ փոխ առաջնորդ հովիւ մըն է միանգամայն, որուն պարտականութիւնները զանազան կ'ըլլան: Մեր հովիւները՝ մանաւանդ համալսարանական և աստուածաբան հովիւները՝ պէտք է համոզուին որ իրենց եկեղեցական ըլլալով՝ իրենց պարտականութիւններուն սահմանը կիրակէէ կիրակի միայն մաղթանք մը կարդալու մէջ գծուած չէ և թէ իրենք զանազան պարտականութիւններ ունին իրենց հօտին բարօրութեան համար, եկեղեցապատկան օգտակար գործեր տեսնելով, սուրբ կոչման մը պաշտօնական անձնուիրութեամբը և ո՛չ թէ ես եկեղեցական եմ ըսելով՝ բաւականանալ, միայն իրենց հաճոյքին ու շահուն հետամուտ ըլլալով:

Ես Մանչէսթըրի հովուին տարապայման եռապաշտութիւնը և թեմական ամէն տեսակ գործերուն հանդէպ ունեցած քէյական անտարբերութիւնը քննադատած էի, տխուր իրողութիւններու զանազան կենդանի փաստերու վրայ յենլով: Կարելի՞ է ուրանալ յայտնած իրողութիւններս և ջախջախիչ փաստերս. ահա այն ատեն միայն ես կրնամ սխալած ըլլալ և քահանան՝ արդարացած: Այսօր Իզմիր ալ շա՛տ աւելի տաղանդաւոր, կարծեմ եկեղեցականի մը հովուութիւնը վայելելու բարեբաղդութիւնը ունի, ան ալ համալսարանական է և աստուածաբան: Արդ՝ եթէ դուք այսօր, դիտէք թէ, Իզմիրցի ըլլալ և ձեր աչքով տեսնէք որ հոն հոգաբարձու կամ թաղական ժողովին մը չկայ, Հայ. եկեղեցիին արարողութիւնները, ծէսերը և երգեցողութիւնները մեծ մասամբ կորստեան և մոռցման վտանգին ենթարկուած են և եկեղեցիին դուռը կիրակի առտու մը միայն կը բացուի, ան ալ կիսկատար ժամերգութիւն մը վայելելու համար, դեռ ո՞վ մէկը թուեմ: Երբ, կ'ըսեմ, կը տեսնէք որ հայ մանկտին իր լեզուն մոռցած է, դպրոց, վարժապետ և այդ տեսակ բաներու վրայ մտածող ալ չկայ և երկրու այս տխուր կացութիւնը այնպէս կը յարատեւէ տարին 365 օր և ձեր հովիւը՝ այս ամէնուն հակառակ՝ եկեղեցիին քովիկը վրան մը տնկած է և հոն իր հաճոյքին ետեւէ է, ըսէք, կ'աղաչեմ, ձեր սրտին մէջ բան մը չէ՞ք զգար այդ հովուին դէմ: Ի՞նչ պիտի ըսէք ինծի եթէ դուք, այդ տխուր վիճակին պզտիկ դարման մը գտնելու անկեղծութեամբ, ա՛լ ուրիշ ճար չգտնելով հայ թերթերու միջոցով ձեր ձայնը բարձրացուցած ժամանակ, ես Մանչէսթըրէն ելլէի պոռայի թէ՝ չէ՛, սխա՛լ է ձեր գրածը, ես անձնապէս կը ճանչնամ Իզմիրի այժմու հովիւը, որ իբր աստուածաբան շատ լաւ գիտէ իր կոչումը եւայլն: Արդ՝ ես ի՞նչ պէտք է ըսեմ յիշել Իզմիրցի ընդդիմախօս պարոնին որ ես հոս ամէն բան աչքովս կը տեսնեմ և ինք Իզմիրէն ելեր կը պոռայ թէ՝ սխա՛լ է, թէ՝ Տ. Թորոսը անձնապէս կը ճանչնայ, թէ՝ անիկա աստուածաբան է և լաւ կը ճանչնայ իր կոչումը եւայլն: Աստուածաբան չէ, ըսի՞ երբեք. ինք ինծի մարդասիրաբար կը սորվեցնէ թէ՝ այլ է քահանայութիւն, այլ է դպրութիւն և դասատուութիւն: Լաւագոյն չէ՞ր որ ինքը սորվէր թէ այլ է աստուածաբանութիւն, այլ է պարտաճանաչութիւն, և անձնուիրութիւն: Առաջինը դպրոցներու կամ համալսարաններու մէջ մարդ կրնայ սորվիլ, շիտակ է, բայց վերջինը ուրիշ տեսակ դպրոցներէն կամ համալսարաններէն պէտք է մարդ սորված ըլլայ: Դպրոց, այո՛ ատ ալ եկեղեցապատկան և, հետեւապէս, հովուին հոգածութեան առարկայ գործ մըն է: Ասոր համար չէ՞ որ մեր նախնիքները սովորաբար դպրոց մըն ալ կանգնած են եկեղեցիի մը շրջափակը. այդ դպրոցը չէ՞ որ պիտանի անդամներ պիտի պատրաստէ Հայ. Եկեղեցիին համար: Այո՛, դպրոցը կանգնողը ժողովուրդը պիտի ըլլայ, բայց ժողովուրդին կրօնք, ներշնչողը և առաջնորդողն ալ հովիւը պիտի ըլլայ: Խօսքս Հայ. Եկեղեցիին ժողովուրդին համար է, անգլ. կամ Փըրոթէսթան եկեղեցիներուն ժողովուրդներուն համար չէ, թո՛ղ թէ, եթէ աչքերնիդ բանաք, հոդ ալ կը տեսնէք թէ անոնց կրօնականները ինչ բարիքներ կ'ընեն և կրնաք երեւակայել թէ մեզի պէս եկեղեցական ժողովուրդի մը հովիւները, մանաւանդ Մանչէսթըրի հովուին պէս բարեկեցիկ վիճակի մէջ եղողները, ինչե՛ր պէտք չէ ընեն յօգուտ կրթութեան և դաստիարակութեան իրենց հօտին:

Բայց հիմնք դպրոցը. քահանայութի՛ւն կ'առարկէք. ահա ձեզի քահանայութեան տարրական գիտակցութեան պահանջներ: Մանչէսթըրի համալսարանական հովիւը Արեւելքի այս կարճահամբ նամակագրէ՛ն պիտի սորվէր թէ իր պարտականութիւնն էր գոնէ շաբաթ երեկոները ժամերգութիւն ընել և գոնէ կիրակէէ կիրակի մը լման ժամերգութիւն ընել: Եթէ առարկուի թէ ժողովուրդը եկեղեցի չգար, որո՛ւ հոգ, թող ինք իր պարտքը կատարէ, եթէ պարտաճանաչ է, չէ՞ մի որ Հայ. Եկեղեցիին աւանդութեան համեմատ քահանային և դպրին կարդացածը կամ երգածը ժողովուրդին կողմէ եւ ժողովուրդին համար է. գոնէ այսչափ գործ մը պէտք չէ՞ր տեսնէր մեր հովիւը՝ աւելի քան 5 տարիներէ ի վեր, գոնէ մեր Հայ. Եկեղեցիին ծէսերը, երգեցողութիւնները եւ. այս օտար երկրի մէջ մոռացման կամ կորստեան վտանգէն զերծ պահած ըլլալու համար. գոնէ այսչափ բան մը պէտք չէ՞ր գիտնար ու գործադրէր ան՝ որ իր մասնաւոր խնամքին յանձնուած մէկ հատիկ եկեղեցին չկարեկարգած ելեր և աղաղակ աշխարհի բոլոր հայ. եկեղեցիները մէկէն բարեկարգելու ասանդ ցոյց կուտայ իր ամսաթերթով: Իսկ եթէ առարկուի թէ դպիր մը չեղած քահանան ի՞նչպէս ժամերգութիւն ընէ, ես ալ պիտի հարցնեմ թէ ա՛յն ինչպէս աստուածաբան հովիւ մը կ'ըլլայ որ այդքան տարիներէ դեռ չէ կրցած խօսք հասկցնել այսպիսի ժողովուրդի մը թէ եկեղեցիին համար ամպաճառ մէկը պէտք է: Երբ հովիւ մը այդչափ խօսք չի կրնար հասկցնել իր հօտին, տարակո՛յս չկայ որ այդ հովիւը բացարձակ ազէտ և ապիկար մէկն է, որուն ո՛չ խօսքերը և ո՛չ գործերը կրնան կշիռ ունենալ անշուշտ, կամ թէ այդ հովիւը բացարձակ խաբեբայ և անզգայ մէկն է, որուն խաբեբայութեան և անզգայութեան [illegible] չէ՛, [illegible] և այնպէս, զոհել հայ. եկեղեցի մը, իր եկեղեցապատկան զանազան գործերով:

Անոնք որ կ'ընդդիմախօսեն ինծի և կ'ուզեն պաշտպանել այս հովիւը՝ թող միայն մէկ գործ, մեծ կամ պզտիկ, ցոյց տան որ այս քահանան բրած կամ ընել տուած ըլլայ իր աւելի քան հնգամեայ պաշտօնավարութեան բովանդակ շրջանին մէջ, եկեղեցիին կամ դպրոցին իրական մէկ պէտքին համար: Այո, եկեղեցիին օգտին պատրուակով, բայց իրապէս իր իսկ անձնական հաճոյքին ծառայեցնելու համար բաւական գործեր տեսած ունի. կ'ուզէ՞ք որ գիրս փակելէ առաջ տոտնեմ օրինակ մը տամ ձեզ: Իր վրանին քովիկը շինել տուած է կանանչատուն մը (Green-House), զոր եկեղեցիին արդէն կարգ մը աւելորդ ծախսերով ծանրացած պիւտճէն հարկադրուած է պահել հիմա կլոր կ գումարով մը և գիտէ՞ք ինչո՞ւ.—Որովհետեւ եկեղեցիին խորանին համար ծաղիկ պէտք կ'ըլլայ եղեր, երբ թէ քանի մը փարայով դուրսէն ծաղիկ ճարել անկարելի ըլլար և կամ նոյն եկեղեցին իր Տօնացոյցով կամ Մաշտոցով հրամայած ըլլար որ խորանին վրայ դրուած ծաղիկները պէտք է որ պատարագիչ քահանային վրանին քովը շինուած կանանչատունին մէջ բուսած ըլլան: Եկեղեցիին միայն կանանչատո՞ւնը կը պակսէր: Բայց շիտակը կ'ուզէ՞ք իմանալ: Մեր փափկանճաշակ հովիւը գիտէր թէ իր վրանին քովը կանանչատուն մըն ալ կը վայլէր, թէ՝ այդ վրանին առկ նստած՝ հաճոյալի բան մըն էր դիտել ամրան պայծառ արեւին ոսկեփայլ ճառագայթներուն այդ կանանչատունին ջինջ ապակիներուն մէջէն ներս թափանցումը: Ինքը քահանայ էր, երբէ՛ք ո՞վ պահանջեց որ պարտիզպանութիւն ալ ընէր, մանաւանդ որ կ'առարկուի թէ քահանային քահանայութիւն միայն կը պահանջուի և ո՛չ թէ դպրութիւն կամ դասատուութիւն: Ո՞րը աւելի լաւ կը յարմարի քահանայութեան. դպրութիւնը և դասատուութի՞ւնը թէ պարտիզպանութիւնը:

Արդեօք կրնա՞յ գոհացնել Իզմիրցի ընդդիմախօս պարոնը:

ՄԵԼՔՈՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(*) Սուրհանդակ, Թիւ 748:

ԿՐԹԱԿԱՆ ՈԳԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Բ.

ԿԸ ՅԱՋՈՂԻ՞

Առաջին յօդուածով բաղձանք կը յայտնէի որ Թլկատինցիին թատերգութիւնները ներկայացուէին հայ բեմի մը վրայ, որով փափաքած կ'ըլլայի նաեւ Թրքահայ թատրոնին վերածնութեան: Ինչպէս որ ամէնէհայ գրականութիւնը իր արդի անկումին մէջ հետզհետէ ողբալի կը դառնայ, թատրոնն ալ շատոնց կորսնցուցած է իր փայլը:

Բայց, ենթադրութիւնը իր հաստատական ձեւին մէջ առնելով՝ քննենք թէ գաւառական գրականութեան արտադրութիւն մը պիտի կրնա՞յ պոլսական բեմին վրայ յաջողութիւն գտնել և զուտ մայրաքաղաքի համայնքին իրական շահագրգռութեան առարկայ ըլլալ:

Եւ որովհետեւ, խնդիրը նորէն իր ընկերական կողմէն զատ՝ գրական անժխտելի կարեւորութիւն մը ունի, կ'ուզեմ հարցնել թէ գաւառացիի մտածման եղանակով, գաւառի կեանքէն, անոր հոգեբանական երբեմնգները ցոլացնող թատերգութիւն մը պիտի կրնա՞յ հասկնալի ըլլալ պոլսահայուն և Պոլսոյ դերասանական խումբ մը—քանի որ գաւառացին չունի—պիտի կրնա՞յ այդ թիփերը ներկայացնել ու նմանցնել զանոնք հարազատութեամբ:

Ինծի համար, պատասխանը, առանց այլեւայլի ժխտական է:

Պարզ է թէ պոլսահային համար եօթնօտար անձնաւորութիւններ պիտի ըլլան թատերգութեան դէմքերը՝ իրենց աշխարհին հոգիով ու մտածումով, իրենց կեանքովը, սովորութեամբը, տեղերու ուրոյնութեամբը, բարքերու առանձին հաղորդակցութեամբը՝ և ապրուած չըլլալով անոնք հանդիսատեսներու կողմէ, թատրոնը իր ինքնութիւնը, անհատականութիւնը կորսնցուցած պիտի ըլլայ, այսինքն պոլսահայը՝ եւրոպական կեանքի ո՛ և է ներկայացում մը շատ քիչ տարբերութեամբ պիտի հետեւի գաւառական կեանքի ներկայացման մը, որովհետեւ թատրոնը ա՛յն ատեն միայն ազգային է ու հիմ կը բռնէ պատկանած հասարակութեան ծոցին մէջ՝ երբ իր երեւան բերած պատկերները զինքը շրջապատող համայնքին վրայէն առնուած ու հեղ մըն ալ իրեն ցոյց տրուած են:

Ու նոյն իսկ ասոր համար չէ՞ որ առողջ կեանք չէ ունեցած մեր մէջ թատրոնը. եօթանասնական թուականներու բացադրոնչալից հատակաւոր թատերգական փորձերն ալ բան մըն էին նորէն. քանի տարիէ ասդին, հաղուագիւտ բացառութեամբ, Պոլսոյ թատրոնը միշտ օտար ներկայացումներ հրամցուցեր է իրեններուն, որոնց մէջ միակ ազգային յատկանիշը հայերէն արտասանութիւնն է եղեր: Կը խորհիմ թէ միշտ նոյն թարգմանութիւնները պիտի ներկայացուին հայերէնով:

Գաւառական թատերգութիւնն ալ չպիտի յաջողի պոլսահայ բեմի վրայ: Այն արուեստագէտ դերասանը որ զայն խաղալու յանդգնութիւնը պիտի ունենայ, պէտք է որ իր տաղանդի հրաշքին վրայ ճգնաւորի մը հաւատքը ունենայ անզգաման, չտեսած, չուսումնասիրած անձերը, կեանքը ներկայացնելու իրենց հարազատ ինքնութեամբ, և մինչ երեւակայութիւնը արժէք ունի՞ կենդանի նմանողութեան մէջ: Եւ այդ անձերը, միջավայրը ուսումնասիրելու, զանոնք լիովին ճանչնալու, իւրացնելու համար վատահաբար քիչ ժամանակ հարկաւոր չէ, տարիներով շունչ շունչի, ծունգ ծունգի ապրիլը պայման է՝ տիրանալու համար անոնց բոլոր հոգեբանութեան:

Կարդացի՞ք Արեւելեան Մամուլի մէջ Թլկատինցիին «ցլամա՞րտը թէ կնամարտը» կեանքի պատկերը, գաւառական լեզուի, բացառութեան ու արտայայտութեան հարազատ մէկ հրաշակերտը, կը խնդրեմ, ըսէք թէ ո՛չ գաւառացի ընթերցողներ կրցա՞ն թափանցել ամբողջութեամբ անոր բոլոր մանրամասնութիւններուն և անոր գրական բոլոր հաճոյքը ըմբոշխնել, հիմա երեւակայեցէք թէ նոյն լեզուով, նոյն տուութիւններով ամբողջ թատերգութիւն մըն է որուն կոչուած էք ունկնդրել, ի՛նչ պիտի հասկնաք և ի՛նչ պիտի պահէք մաքերնիդ: Ո՞ր դերասանը կամ դերասանուհին պիտի կրնար նմանցնել հոն ներկայացուած անձերը հաւատարմութեամբ և առանց արուեստակութեան:

Այսպէս կը կարծեմ թէ Թրքահայ թատրոնը դեռ շատ ժամանակներու կարօտ է՝ մեր մասնաւոր շարժման էական մարզիչներէն մէկն ըլլալու, պէտք է որ գաւառները կրթուին, իրենց առանձին թատրոնները սնեցնելու և պահելու աստիճան, որպէս զի գաւառացի գրագէտը իր հեղինակութիւնները իրենց նշանակութեանն ու դերին մէջ կարող ըլլայ ցուցադրել: Այս նկատումով, Թլկատինցիին ձեռք զարկած կարգ մը թատերական աշխատութիւնները պարզապէս այդ պայմանաւ կրնան օգտակար ըլլալ:

Այս տողերէն առաջ գուցէ շատերուն մտքին մէջ նորէն այն տարապարտ կասկածը արթնցուցած ըլլամ թէ «վրդուած գրականութեան» ուրիշ բանաձեւով մէկ բէքլամն է որ կը զգեմ: Իրողութիւնը ի՛նչ ձեւի մէջ ալ ներկայացուած ըլլայ՝ այն բացորոշ ճշմարտութիւնը կը հաստատէ թէ գաւառի ու մայրաքաղաքի կեանքերուն մէջ բացուած խրամատը այնքան լայն է որ հասարակ ոստումով կարելի չէ անոր վրայէն ցատկել անցնիլ. միջավայրի անհամեմատ տարբերութիւնները բնականաբար նոր պէտքերու և նոր ըմբռնումներու պայմանները կը ստեղծեն, որոնց դէմ ունայն սրամտութիւնով քէն պահելը խելահաս դատողութեան արդիւնք չէ արդ: Ցանկանք ոչ գաւառինն է և ոչ ալ մայրաքաղաքինը: Մեր գրական անկման ներկայ շրջանին վրայ՝ անկեղծ [illegible] պէտքը ունինք մեր գրական զարգացման խաղաղուկ սայլը ուղիղ ճամբուն եզերքը առաջնորդելու: Թղթատեցէք օրուան մամուլը, և եթէ կրնաք՝ առանց յուզման, առանց վէճի՝ ըսէք թէ մասնաւոր կեանքը և առանձին գրականութիւնը բարձր մակարդակի մը վրայ կը գտնուի:

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

Այգիի հիւանդութիւններ.—Միլտիու, Օիտիում, Քլոռօզ կամ դեղնութիւն եւ Ֆիլօքսերա:

Ա.

ՄՈՆՓԷԼԻԷ, սեպտ. 2

Այս անգամ կարդալով մի քանի թերթերում երկրագործական ինչ ինչ գըրուածքներ, յօգուտ հայ ժողովուրդին կը փութամ մի քանի բուսային տեղեկութիւններ տալ այգեգործութեան մասին: Այդ յօդուածագիրներէն մին գրելով Երեւանէն ի Թիֆլիս իրենց այգիների հիւանդութիւնը և գիւղացիների յուսահատ վիճակը, ի միջի այլոց կ'ըսէր, նկատելով. «Նախ տերեւների ներքեւի մասում երեւում է, մաման, սպիտակ գոյնով, մեծ մասամբ խոնաւութիւնից, հետզհետէ շատանալով այդ մաման միանգամայն չորացնում է տերեւը: Տերեւ չորանալու ժամանակ, մաման սառնում է սեւ գոյն: Վազերի նորաբողբոջ տերեւներ թափւում են և վազեր (sarment) մերկանում. որից յետոյ արագութեամբ սկսում է փչանալ խաղողը, խաղողի հատիկ նախ կիսով չափ սեւանում է, կըկանում և պղկւում է հիւթ ծծելու ընդունակութիւնից ու հետզհետէ չորանում: Խաղողի փչանալով դեռ չարիք չի վերջանում, փչանում են և խաղողի վազերը, մի քանի տարուայ հասած հիւղերը, որոնց գիւղացիներ գարնան ստիպուած են լինում կտրել և դէն գցել: Ջնջեք ծուլած նստիլ և միայն ապաւինիլ Աստուծու: Եւ յետոյ նամակագիրը յայտնում է որ «պէտք է գտնել շուտով մի Ֆիլոքսերիստ որ գնայ թեկուզ գիւղացիների ծախսով և Ս. Յակոբի նման մէկ խաչակնքելով բժշկէ իրենց այգիներին»: Նախ որ նայելով վերոյիշեալ նկարագրութեան պէտք է սաել որ այդ հիւանդութիւն Ֆիլօքսերա չէ, այլ իմ կարծիքով, դա աւելի շուտով կարելի է համարել միլտիու կամ Միլտիու (mildeou on mildiou). սա մի անգլիական բառ է և կը նշանակէ փտտում. Թուրքեր կ'անուանեն սրան fիռանճ-խաստասի, կ'երեւի երեւոյթին նայելով, անուանած են այդպէս: Իսկ մեր բարեպաշտ Երեւանցիք սար կ'անուանեն «Ջօռ» սեւ ցաւ են. ճիշդ որ ի՛նչ պէտք է անուն որ տան այս հիւանդութեան, աբժէ: Միայն բարեբաղդութիւն այնտեղ է որ, որքան խիստ է այս հիւանդութիւն, այնքան ալ դիւրաւ բժշկելի, միայն հարկաւոր է ամէն մի անձրեւէն կամ յայտնի խոնաւութենէն յետոյ իսկոյն սիւլֆաթել՝ առաւօտեան և երեկոյեան զով ժամանակներին:

Սիւլֆաթի հեղուկ պէտք է կազմել հետեւեալ չափով.

Սիւլֆաթ տը քիւիվր (sulfate de cuivre 2 քիլօ
Ghaux vive (անվառեալ կիր) 1 »
Եւ ջուր 100 լիտր

Վիալա(*), այգիի հիւանդութիւններ գիրք երես 132:

Առաջի ապէրը պէտք է շատ բարակ սրսկել չայրելու համար, նորաբողբոջ տերեւներին և վազերին:

Օիտիում կամ օիդիոմ (oïdium om). սա եւս Միլտիու չափ վնասակար հիւանդութիւն է այգիի համար: Սրան կարելի է առաջին նայուածքով ճանաչել, որ մոխրագոյն բարակ խաւով ծածկել է. խաղողի վազեր, տերեւը և պտուղը: Դա մի քիչ առաջանալով կուտայ բորբոսած, մգլած հոտ: Օիդիոմ կը սկսի շատ վաղ ժամանակով և կառաջին կերպով կը յարձակի կանաչ տերեւների վրայ և նրա շամփիոն և ծերմը կը նստի տերեւների երկու երեսների վրայ և կը սկսի անյագաբար ծծել մինչեւ նրանց թառամիլը: Յետոյ կը յարձակի պտուղի վրայ և նրա մի որոշ մասում կը սեւացնէ և եթէ առաջ չառնուի, կարճ ժամանակում կը ծծէ պտուղի բոլոր հիւթը և ճիւղեր կը ծածկուին պտուղի սեւցած, բորբոսած, նեխած կեղեւով և չոր հատիկներով: Օիդիոմ կ'աճի և կը զօրանայ $5^{0}-10^{0}+$ մինչեւ $45^{0}+$ և որքան ջերմութիւն և խոնաւութիւն աւելանայ,

---

(*) Դիրեկթոր և փրօֆէսոր Մոնբէլիէի Երկրագործական վարժարանին:

—)(105)(—

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺԶ

Չեմ ուզեր որ ա՛լ ես մեկնիք: Անգամ մը տեղի տուի ու շատ ցաւ զգացի: Եթէ գիտնայիք թէ ի՛նչ տառապանքներ քաշեցի ձեր բացակայութեան միջոցին: Չափազանց տխուր էի և սակայն զուարթութիւն կեղծելու էի: Լուր չունէի ձեզմէ. գիտէի թէ կռիւ մը տեղի ունեցած էր ու կը խորհէի թէ գուցէ վիրաւորուած էք մահացու կերպով... Աւա՛ղ, երկինքներս իրականութիւն դարձած էին: Երբ երեկոյթներուն մէջ կը գտնուէի, ամենէն անհաճելի կատակերգութիւնը կը խաղայի՝ զուարթութիւն կեղծելով, իսկ երբ միս-մինակ կ'ըլլայի, չէի համարձակեր լալու, արցունքներուս հետքը յայտնի չըլլալու համար: Եւ հիմա, այդ ամենէն յետոյ, մեկնելու խօսքեր կ'ընէք: Ի՛նչ, կ'ուզէք անգա՛մ մըն ալ ինծի կրել տալ այդ անտանելի տանջանքը: Բայց եթէ մարդոց ամենէն անտարբերն էք, ուրեմն ես դժբախտ կին մըն եմ որ կը սիրեմ ձեզ: Օ՛ն մտիկ ըրէ՛ ինծի, գիտես թէ քենէ զատ մէկը չունիմ աշխարհի վրայ. ի՞նչ պիտի ըլլամ, եթէ լքես զիս: Ո՛չ դատողութիւն և ո՛չ ալ բանականութիւն ունիմ, իմ սրտիս միայն կը հետեւիմ. յիմարութիւն մը գործելու մի՛ մղեր զիս:

Ու Սառա նորէն մօտեցաւ Սէվրաքի, գլուխը անոր ուսին կրթնցուց ու իր բազուկներով շրջապատեց զայն. կը ջանար իր կանացի բոյրովը գլխել և անոր կամքը թմրեցնել. իր խօսքերուն մէջ գգուիչ ու հրապուրիչ շեշտ մը կը դնէր, իր շրթունքները հպելով երիտասարդին վզին:

—Ըսէ՛ ինծի թէ չպիտի թողուս զիս ու չպիտի մեկնիս:

—Սառա՛, գոչեց Բիէռ խուլ ձայնով մը, փորձելով ինքզինքը ազատել անոր գրկախառնումէն:

—Ա՛հ, Սառա կոչեցիր զիս... գոչեց կոմսուհին յաղթական զուարթութեամբ մը: Առաջին անգամն է որ այդ անունը կուտաս ինծի: Գութդ շարժեցի, ա՛լ չպիտի մեկնիս: Երդում ըրէ՛ որ չպիտի մեկնիս:

Բիէռ տխրագին նայուածք մը ուղղեց Սառային և յետոյ մեղմ ձայնով մը ըսաւ անոր.

—Պէտք է որ մեկնիմ:

—Այդ բանը կ'արգիլեմ քեզի, գոչեց Սառա կատաղութեամբ:

—Պիտի ստիպուիմ անհնազանդ գըտնուիլ ձեզի:

Սառայի բազուկները քակուեցան Սէվրաքի վիզէն: Մանկամարդ կինը նստարանի մը վրայ ինկաւ ու տխուր դէմքով և կծկուած բերնով մը ըսաւ.

—Ըսել է կ'ատէք զիս, հարցուց:

—Ո՛չ: Լաւ գիտէք թէ չեմ ատեր, պատասխանեց Բիէռ քաղցրութեամբ:

Արցունքներ հոսեցան Սառայի աչքերէն, որ ջախջախուած ձայնով մը ըսաւ.

—Այն ատեն, Աստուծոյ սիրոյն համար, մի՛ հեռանաք: Ձեր ուզածը պիտի ընեմ, հնազանդ պիտի ըլլամ: Ա՛լ չպիտի սիրենք զիրար, քանի որ անհաճոյ կը թուի ձեզի: Բայց գէթ մի՛ չարչարէք զիս:

Սառա ծնրադրած էր ու Սէվրաքի ձեռքը բռնած՝ իր կուրծքին վրայ կը սեղմէր զայն, նայուածքով թախանձելով անոր թէ իր պատասխանէն կախում պիտի ունենար իր կեանքը կամ մահը: Բիէռ կը վարանէր: Սառա սարսռաց, մտածելով որ թերեւս ո՛չ պիտի պատասխանէր ան:

—Գէթ քանի մը օր յետոյ մեկնեցէք, որպէս զի ձեզ չտեսնելու գաղափարին վարժուիմ: Կը կարծէի թէ հոս պիտի մնաք, բայց դժբախտաբար այնպէս չէք ըներ: Կը տեսնէք թէ ամէն ինչ կ'ընեմ՝ գոհացնելու համար ձեզ: Գէթ քանի մը օր մնալու շնորհը ըրէ՛ք ինծի:

Բիէռ լաւ կը ճանչնար Սառան. անիկա կրնար բուռն արարքներու դիմել նորէն, հակառակ իր պաղարիւն խօսքերուն: Բայց եթէ եթէ ո և է զիջում ալ չընէր, հաւանական է որ կոմսուհին դառնալ ծայրայեղութիւն մը գործէր: Ուստի, Բիէռ հարկ զգաց առ այժմ տեղի տալու:

—Շատ լա՛ւ, շաբաթէ մը պիտի մեկնիմ:

Մէկ ոստումով՝ Բիէռի թեւերուն մէջ նետուեցաւ Սառա, խօլ տարփանքով մը և ուրախութեամբ մը սեղմելով զայն: Մէկ շաբաթը յաւիտենականութեան չափ երկար կը թուէր յուսահատ կնոջ, որ սակայն անակնկալ միջադէպի մը կը սպասէր՝ կացութիւնը բարուոքելու համար: Յոյսը դիպուածին վրայ դրած էր:

—Օ՛հ, զիս կը սիրես ասկէն, ըսաւ Սառա ապրտանքով: Բի՛էռ, իմ յիշատակս կենդանի մնացած է սրտիդ մէջ:

Ու մանկամարդ կինը փարեցաւ Սէվրաքի, իր այտերը քսելով անոր այտերուն: Սէվրաք մէկ կողմ հրեց զայն: Սառա ձեռքերը միացնելով աղերսեց.

—Ներողութիւն իմ յիմար վարմունքիս համար... Օ՛հ, որքան դժբախտ եմ, ես որ այնքան կը տենչամ հաճոյ թուիլ ձեզի:

(Շարունակելի)

այնքան աւելի նա կը զօրանայ։ (Վիալա, նոյն գիրք, երես 14)։ Սրա դարմանում շատ պարզ է. այգին ծաղկելէն բաւական յետոյ, պէտք է առ. նուազն տարին երեք չորս անգամ, մանաւանդ մեղմանայով, ողցուած կամ ծծմուած ծծումբի ալիւր սրսկել կամ ցանել տերեւներու վրայ. միայն պէտք է զգուշանալ չափազանցութենէ, որ նորաբողբոջ տերեւներ չայրին։ Վիալա, նոյն գիրք երես 50։

Եւ որովհետեւ շատեր կան որ դժուարութեամբ պէտի նշմարեն կամ ճանչեն օիդիոմի ներկայութիւն իրենց այգւոյն, ուստի աւելի լաւ է որ սովորութիւն դարձնել տարին առնուազն 2—3 անգամ ծծմբատել այգին գլխէ գլուխ։ Այս գործողութիւն ունի իր բազմաթիւ օգուտները, բացի այն որ, կարող է հեռացընել մի քանի ճճիների անհաճոյ ներկայութիւնը։ Միւս կողմից կը նպաստէ վազերի աճմանը, մեծնալուն եւ մի գեղեցիկ կանաչ գոյն կուտայ տերեւներին, կ'օգնէ խաղողի վաղ հասնելուն, բերքի համեմատական շատանալուն եւ որ ամենից աւելին է, վաճառականութեան համար, ծծմբատ եղած գինին կը լինի խիստ գունաւոր եւ զօրեղ։ Վիալա, նոյն գիրք երես 43։

* * *

Քլօրօզ (chlorose) եւ ժէօնատր (geonadre) դեղնութիւն։ Այս հիւանդութիւն առաջ կուգայ հողի նուազ պարարտութիւնից, որթատունկի արմատների նուազ օդառութիւնից, չափազանց խոնաւութենէն եւ կրային հողէն։ Առաջին եւ երկրորդ պարագային որքան կարելի է ջանալ խնամքով աղբել այգին աշնան եւ ձմեռն միջերին, եւ կամ ջանալ օդ տալ արմատներին։ Եթէ խոնաւութիւն հողէն է, դրենաժներով եւ ջրանցքներով պէտք է չորցնել հող, իսկ եթէ կլիմայէն է պէտք է սուլֆաթել այգին, սակայն եթէ հիւանդութիւն առաջ է եկեր ազատ վերոյիշեալ պարագաներէն եւ միմիայն կրային հողէն, պէտք է դառնան սկիզբին ամէն մի որթոյի տակ ցանել 250—300 կրամ սուլֆաթ տը ֆէ, (sulfate de fer) երկաթի թթւուտ։

Սակայն այս բոլոր միջոցներ շատ անգամ անյաջող կ'անցնին. այդ հիւանդութեամբ վարակուած այգիներին աւելի լաւ է շուտով քանդել եւ վերանորոգել Ամերիկեան այգիներով, նայելով հողի յատկութեան.— l'agriculture nouvelle N. 163.— «Այգեգործական հարցեր»։—

Բայց վերոյիշեալներէն, կան ուրիշ բազմաթիւ հիւանդութիւններ, ինչպէս chenille, altise, pyral, եւն. եւն, որոնց մասին գրելը ուրիշ առթիւ կը թողում։ Այժմ մի քիչ ալ սկսինք խօսիլ փիլոքսէրայի մասին։

Մ. ԽԱՐԱԽԱՆԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Վիլհէլմ Բ.ի ու Նիքոլա Բ.ի տեսակցութիւնը.— Գերման նաւատորմը.— Ռազմափորձեր։

Տանցիկ, 12 սեպտ.— Երկու կայսրերը գիշերը անցուցին իրենց զբօսանաւերուն մէջ։ Ժամ 9ին գացին Քայզեր Վիլհէլմ Բ. զրահաւորը, որուն կայմերուն վրայ պարզուեցան Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսերական դրօշները. նաեւ գերմանական մեծ ծովակալի դրօշն ալ պարզուեցաւ, ինչ որ կը նշանակէր թէ Վիլհէլմ Բ. ստանձնած է նաւային ռազմափորձերու հրամանատարութիւնը։ Երկու կայսրերը ծովակալի համազգեստ կը կրէին։ Վիլհէլմ Բ. զրահաւորին սպայակոյտը ներկայացուց Նիքոլա Բ.ի։ Յետոյ Քայզեր Վիլհէլմ Բ. միւս մարտանաւերուն հետ ճամբայ ելաւ դէպ ի Հէլա թերակղզիին ծոցը։ Վիլհէլմ կայսրը նախ գործադրել տըւաւ քանի մը նաւային շարժումներ, յետոյ հրամայեց որ ճակատամարտի ռազմափորձերը կատարուին։ Նաւատորմը երկու մասի բաժնուեցաւ իբրեւ թշնամի, որոնց մէկը կայսեր դրօշ կը կրէր եւ միւսը սպիտակ։ Առաջինոյն կը հրամայէր Վիլհէլմ կայսեր եղբայրը՝ Հայնրիխ իշխանը։ Երկու նաւախումբերը իրարու դէմ կարգ մը գործողութիւններ կատարեցին իրենց ամէնէն խոշոր թնդանօթները գործածելով։ Թորփիլանաւերն ալ առիթը ունեցան քանի մը յանդուգն յարձակումներ կատարելու եւ թորփիլներ արձակելու։ Վերջապէս յարձակում մը հրամայուեցաւ Նէօֆահրվասէրի կողմէն։ Այդ նաւահանգիստէն բոլորովին հեռացած էին առեւտրական նաւերը։ Ծովեզերքը ամրացնելու պաշտօն ունեցող թընդանօթաձիգ զինուորներու թիւը ամբողջացած էր։ Ասկէ զատ Տանցիկէն հետեւակներու երկուվաշտեր դուրս ելած էին՝ ամրոցները պաշտպանելու համար։ Նաւահանգիստին մուտքին առջեւ խարսխած էին չորս զրահաւորներ՝ որոնք ծովեզերքի ամրոցներուն հետ նաւահանգիստը պիտի պաշտպանէին։ Քաղաքին հրամանատարը եւ ամրոցներու քննիչը կը վարէին հրամանատարութիւնը։ Հինգ զրահաւորներ կարելի եղածին չափ մօտեցան ցամաքին եւ կրակ ըրին։ Ամրոցները եւ զրահաւորները բուռն կերպով պատասխանեցին։ Քայզեր Վիլհէլմ Բ. յարձակման չմասնակցեցաւ։ Թնդանօթաձգութիւնը տեւեց երկու ժամ։ Ժամ 1ուկէսին յարձակումը ընդհատեցաւ եւ զրահաւորները Հէլա դարձան։ Վեհապետները ճաշեցին Քայզեր Վիլհէլմ Բ.ի մէջ, ուրկէ հեռացած չէին։ Կէսօրէն վերջը Հէլայի մօտ ռազմափորձերը շարունակեցին։ Կ'ըսուի թէ Հայնրիխ իշխանին հրամայած նաւատորմը շատ մօտէն պաշարուեր է թըշնամի նաւատորմին կողմէ։ Իրաւարարները որոշեցին թէ Նէօֆահրվասէրի դէմ կատարուած յարձակումը ետ մղուած էր։ Ծովեզերքի ամրոցներու կրակը շատ գերազանց էր նաւատորմին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լրտեսներու դատը.— Հոլանտական հիւպատոսը մեղսակից.— Շիբէրս հրամանատարին զօրախումբը.— Պատերազմի արգիլուած նիւթեր.— Զինուորական գործողութիւններ.— Կիներ դատաստանի ներարկուած.— Լորտ Միլնէր.— Ձերբակալութիւններ.— Պօէր կիներ ու տղաքը։

Պրէթորիա, 9 սեպտ.— Այսօր սկսաւ դատը այն հինգ Հոլանտացիներուն եւ երեք Պօէրներուն որոնք իբրեւ լրտես ամբաստանուած են։ Ատոնց դէմ վկայութիւն տուողներէն մէկը կարգ մը կասկածաւոր յայտարարութիւններ ըրաւ հոլանտական հիւպատոս Պ. Նիուվէնհուիսի եւ հոլանտական նպաստամատոյց յանձնաժողովին դէմ՝ որոնք իրենց աջակցութիւնը նուիրեր են կարգ մը Պօէրներու՝ զօրաբաժիններու միանալու համար։ Թէեւ դատարանը ամէն դիւրութիւն ընծայած է, որպէսզի հոլանտական հիւպատոսը իբրեւ վկայ ներկայանայ, բայց յայտնի կ'երեւայ որ այս վերջինը նախամեծար պիտի համարի լռութիւն պահել։ Վկայութիւնները ցոյց կուտան որ Պրէթորիայի մէջ տեղեկութեանց եւ զինուորագրութեան համար պօէրական մարմին մը գործած է։

Պրէթորիա, 11 սեպտ.— Շար անուն վկան, որուն յայտարարութիւնները կասկածելի վիճակի մը ենթարկեցին հոլանտական հիւպատոսը, ըսաւ թէ հոլանտական նպաստամատոյց յանձնաժողովը, հիւպատոսին մէկ նամակին վրայ, տասը ոսկի տուեր է իրեն։ Հոլանտական երկաթուղիի յանձնաժողովին քարտուղար Պ. տէ Վիլտ խոստովանեցաւ թէ խաքի գոյնով որսորդութեան հագուստ մը տուած է Շարի, բայց յաւելց թէ տեղեկութիւն չունէր որ Շար պօէրական զօրախումբերուն պիտի միանայ։

Մաճէրսֆօնթայն.— Շիբէրսի պօէրական զօրախումբը Լէյտսմըթթի հարաւային կողմը կը գտնուի Մաճէրսֆօնթէյնի եւ ծովեզերքին մէջտեղը։ Այդ զօրախումբը որ եւ է ընդհարումէ զգուշանալու երեւոյթը ունի։

Գէյբթաուն.— Սթայթէնզվիլի դատաւոր Պ. Քլէթ որ Շիբէրսի զօրախումբին կողմէ գերի բռնուած եւ տասներինգ օրէն թող տրուած էր, Գէյբթաուն եկաւ. կ'ըսէ թէ այդ զօրախումբը երեք հարիւր հոգիէ կը բաղկանայ, որոնց մեծ մասը կը կազմեն Բօփերլոյեան երիտասարդ ըմբոստներ։ Ամէնքն ալ լաւ հագուած ու զինուած են եւ աղէկ սնունդ կ'առնեն։ Շիբէրս հրամայեր է որ անգլիական հեծելազօրքերու գունդերը մանող անձերու ագարակները քանդուին։ Ատոր վրայ շատ մը տուներ այրուեր են։ Շիբէրսի ալ հաղորդուեր է Լորտ Քիչնէրի յայտարարութիւնը։ Պ. Քլէթ կ'ըսէ թէ Պօէրները լաւ վարուեր են իրեն հետ։ Շիբէրս 24 տարեկան է. իր բոլոր զինուորները տարիքով մեծ չեն իրմէ։

Լուրէնսօ Մարքէզ.— Անգլիոյ հիւպատոսին թախանձանքներուն վրայ կատարուած խուզարկութեամբ մեծաքանակ ռազմամթերք եւայլն գտնուեցան՝ իբրեւ պատերազմի արգիլուած նիւթ։ Այդ առթիւ քանի մը հոգիներ ձերբակալուեցան։

Պրէթորիա, 11 սեպտ.— (Հեռագիր Լորտ Քիչնէրի).— Ֆրէնչ զօրավարը կը ծանուցանէ թէ, երէկ, Լէնկկլուֆի արեւելեան կողմը, ճակատամարտ մը կատարուեր է Քրէդ գնդապետի զօրագունդին եւ Վանտերմէրվէ պօէր զօրախումբին միջեւ։ Վանտերմէրվէ եւ ուրիշ մը սպաննուեր են։ Երեսունեօթը պօէրներ գերի ինկեր են։ Միւսները դէպ ի արեւելեան կողմը փախեր են։

Մէյֆըքինկ.— Տըլարիի մէջ Լորտ Մէթհուէնի մղած ճակատամարտին առթիւ Անգլիացիները ունեցան 15 մեռեալ եւ 30 վիրաւոր։ Մեռած Պօէրներուն մէջ կայ Լէմմէր զօրավարը։

Քրոնսթատ.— Սբէնս գնդապետին զօրագունդը որ հոս հասաւ, իրեն հետ բերաւ պօէր քսան գերիներ, երկու հազար ոչխար եւ հօթանասուն սայլ։

Պիթըրմօրիցպուրկ.— Երէկ հոս հասան երեսուն պօէր գերիներ։ Ցէլինթ գնդապետը, Ճէյէնսֆօնթէյն-Վաալի արեւելակողմը տասներինգ օրուան զինուորական գործողութիւններուն առթիւ 41 Պօէրներ գերի բռներ է։

Քրաասնֆ.— Ինը աղջիկներ, 15էն 20 տարեկան, եւ ամուսնացած կին մը, հոս դատաստանի ենթարկուեցան՝ ամբաստանուելով որ Մարքղուրկի արշաւանքին առթիւ Պօէրներու աջակցութիւն ըրած եւ ուտելիք ու պաշար մատակարարած են անոնց։ Ամբաստանեալներէն երկուքը արձակուեցան. իսկ միւսները երեսնական օրուան բանտարկութեան դատապարտուեցան։

Եոհանեսպուրկ.— Լորտ Միլնէր երէկ իրիկուն հոս հասաւ։ Կ'ըսուի թէ անոր ժամանումով առեւտրական գործերը քիչ ատենէն պիտի վերսկսին։

Լիզպոնա.— Լուրէնսօ Մարքէզէն կը հեռագրեն թէ երկու Ֆրանսացիներ ձերբակալուած են՝ իբրեւ մասնակից պատերազմի արգիլեալ նիւթերու փոխադրութեան, որ վերջերս երեւան ելաւ Բորթուկալի ստացուածքներու սահմանագլուխին վրայ։

Լուրէնսօ-Մարքէզ.— Լիմբոբօ շոգենաւը հոս վար դրուեցաւ, վասն զի կը կասկածուի թէ պատերազմի արգիլեալ նիւթեր կը փոխադրէր, բայց խուզարկութենէ մը ետքը շոգենաւը թող տրուեցաւ։

Պրէթորիա, 12 սեպտ.— Օգոստոս 25ին Լիտէնպուրկի մէջ անգլիական Պլումէր զօրավարին եւ պօէր Վիլճէն զօրավարին միջեւ կատարուած տեսակցութեան պահուն նաեւ խօսուեր է այն բանակատեղերուն վրայ, ուր պօէր կիները ու տղաք վար դրուած են։ Վիլճէն զօրավարը հաւաներ է որ իր սպայակոյտի սպաներէն մէկը այցելէ այդ բանակատեղը։ Երեքշաբթի առաւօտ, պօէր տեղակալ Մոլան, Վիլճէնի թիկնապահը, Պէյֆաուլէն շոգեկառքով Միտտըլպուրկ հասեր է անկէ բանակատեղը այցելելու, ուր 7000 Պօէրներ կը պատսպարուին՝ այր, կին ու տղայ։ Չորեքշաբթի առաւօտ Պլումէր զօրավարը եւ իր սպայակոյտէն քանի մը սպաներ Մոլան տեղակալին ընկերացեր են մինչեւ բանակատեղը։ Պլումէր զօրավարը Թայմզին թղթակցին ալ հրաւիրեր է՝ ներկայ գտնուելու այդ այցելութեան։ Պօէր տեղակալը առանձին դատեր է բանակատեղին մէջ եւ հաստատեր է որ հոն գտնուող Պօէրները գոհ են Անգլիացիներուն՝ իրենց հետ վարուելու եղանակէն։ Մոլան կէսօրէն ետքը Պէյֆաուլ վերադարձեր է գտնելու Վիլճէն զօրավարը որ այս միջոցիս Պալմթրոմ կը գտնուի՝ Ռօս-Սէնէքալի հարաւային կողմը։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Եւրոպական լրագիրներ եւ հաշտութեան բրոթոքոլը.— Չինու խնդիրը վերջացած.— Տէրութեանց դիրքը ապագային մէջ։

Եւրոպական լրագիրները ջերմագին բառերով իրենց գոհունակութիւնը կը յայտնեն Չինու հաշտութեան բրոթոքոլը վերջնապէս ստորագրուելուն համար Պէքինի մէջ։ Կը յուսացուի որ կանոնաւոր կացութիւն մը պիտի վերահաստատուի Չինու մէջ, ուր երկարատեւ տագնապ մը տեղի ունեցաւ։ Եւրոպական տէրութիւնները իրենց բոլոր ազդեցութիւնը ի գործ դրին եւ ամէն ստանալիք ըրին՝ յաղթելու համար Չինու ընդդիմութեանց, ու վերջապէս յաջողեցան համաձայնութեան կանոն մը պատրաստել, որ միեւնոյն չափով կը փրկէ իրենցմէ իւրաքանչիւրին շահերը եւ բաւարար երաշխաւորութեանց կ'ենթարկէ Չինը, որպէս զի գէթ մօտաւոր ապագայի մը մէջ՝ թշնամական նոր ցոյցեր չկատարուին օտարականներուն դէմ։ Կը բաւէ հաշտութեան բրոթոքոլին տասներկու յօդուածները աչքէ անցընել՝ կատարելապէս համոզուելու համար թէ տէրութիւնները որքան չափաւոր ու մեղմ կերպով վարուած են Չինու հետ։ Արդարեւ, չինական կառավարութեան կրած միակ իրական նուաստացումներն են՝ Թաքուի բերդերուն քանդումը, կարգ մը ռազմական նիւթերու գրաւումը եւ Չաու իշխանին ու Թոքիօ զրկուած պաշտօնատարին «քաւիչ պաշտօնները»։ Առաջին պայմաններուն համար իրենց հաւանութիւնը պիտի տան Չինացիները, իսկ երկրորդ պայմանները ձեւի համար են լոկ, ինչպէս քաւիչ յիշատակարանները, քրիստոնեաներու գերեզմանատան սրբապղծութեան իբր հատուցում։ Գալով Չինու ելմտական յանձնառութեանց հանդէպ Տէրութեանց, կը յուսացուի որ խղճմտօրէն պիտի կատարէ զանոնք եւ թէ հարկ եղած բարենորոգումները պիտի ընէ։ Կ'երեւայ թէ Պօքսըրներու յարուցած չփոթութեանց շրջումը եւ մանաւանդ Ճարոններու յաղթութիւնը չինեւճարոնական պատերազմին մէջ՝ Չինացիներուն ապացուցած են իրենց տկարութիւնը, որ առաջ կու գայ կազմակերպութեան պակասէ, բան մը որ ա՛լ աւելի կը շեշտէ բարենորոգմանց ձեռնարկելու անհրաժեշտ պէտքը։ Չինական տագնապը վերջացած է ա՛լ. անտարակոյս չպատահիր որ բուռն միջադէպեր պատահին մօտաւոր ապագայի մը մէջ, բայց հաշտութեան բրոթոքոլին ստորագրութիւնը բոլորովին չէ լուծած Ծայրագոյն-Արեւելքի խնդիրը։ Սակայն պէտք է ընդունիլ որ նոր երեւոյթի մը մէջ մըտած է ան, որ վտանգաւոր չպիտի դառնայ, եթէ տէրութիւնները իրենց մասնաւոր փառասիրութիւններէն հրաժարելով՝ քաղաքակրթութեան ընդհանուր շահերուն համար միայն աշխատին։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Թշնամութիւններ սկսած Վէնէզուէլայի եւ Քոլոմպիայի միջեւ.— Պատերազմական վիճակ Ռիօ-Հաչայի մէջ.— Վէնէզուէլացիներ քոլոմպիական հողին վրայ.— Հօնտա քաղաք գրաւուած։

Քոլոմպիայի եւ Վէնէզուէլայի միջեւ ծագած վէճի մասին հասած հեռագիրները արտակարգ երեւոյթ մը կը ստանան հետզհետէ։ Քիւրասաօյէն կը հեռագրեն թէ Վէնէզուէլայի նախագահը քոլոմպիական արշաւեր է՝ Ռիօ Հաչայի կողմէ ու վէնէզուէլեան զօրքերը միացեր են Քոլոմպիացի ըմբոստներուն հետ, Ռիօ-Հաչայի նաւահանգստին մօտ։ Նաեւ թէ անոնք պատրաստ են յարձակելու քոլոմպիական զօրքերուն վրայ, որոնց թիւը կը հասնի վեց հազարի։ Մաքիաս ամերիկեան թնդանօթանաւին հրամանատարն ալ կը հեռագրէ Ուաշինկթըն թէ պատերազմը հաւանական է Քոլոմպիայի ու Վէնէզուէլայի միջեւ, թէեւ երկու երկիրներու դիւանագէտները կը ջանան այնպէս հաւատացնել թէ պատերազմ չպիտի ըլլայ եւ թէ Քոլոմպիացիները եւ Վէնէզուէլացիները չեն փափաքիր անոր։ Սակայն, եթէ ստոյգ է որ Վէնէզուէլացիները Ռիօ-Հաչա կը գտնուին, կը նշանակէ թէ պատերազմական վիճակ կը տիրէ հոն։ Հետեւաբար, անօգուտ է բառերու հետ խաղալ, սահմանագիծներ նըշանակելով երկու երկիրներուն միջեւ։ Այդ սահմանագիծը շատոնց բանաքարուած է։ Ըմբոստներու շահագրգռութիւնները երկու երկիրներուն մէջ ալ՝ ճշմարիտ արշաւանքներու կերպարանափոխուած են փոխադարձաբար։ Թէ պատերազմը գոյութիւն ունի միայն երկու կառավարութեանց եւ ոչ թէ «զոյգ ժողովուրդներու» միջեւ, այնպիսի հրաշութիւն մըն է, որ անոնք եւ աչքի կը զարնէ թշնամութեանց կանոնաւոր ընթացքէն։

—Ֆրանսական Սիւէք յածանաւակը որ Պարանքուիլայէն Քիւրասաօ հասած է, լուր կը բերէ թէ Ալեխանտր-Պիխիօ շոգենաւը սեպտ. 9ին Քոլոմպիայի հազար ըմբոստներ ցամաք հաներ է Ռիօ-Հաչայի մէջ։ Վէնէզուէլեան չորս թնդանօթանաւեր այդ նաւահանգիստին բացերը կը գտնուէին։ Քոլոմպիացիները յարձակման մը կը սպասէին։

—Տովիլօ զօրավարին հրամանատարութեամբ հազար Վէնէզուէլացիներ Մարագայպոյէն մեկներ են սեպտ. 4ին եւ Ռիօ-Հաչայի հիւսիս-արեւելքէն քանի մը մղոն անդին, քոլոմպիական ծովեզերքին վրայ ցամաք ելեր են։ Ուրիշ արշաւախումբ մը, հինգ հարիւր ազատական Քոլոմպիացիներէ ու Վէնէզուէլացիներէ բաղկացած, Քաստիլեոյի հրամանատարութեամբ, Մարագայպոյէն ճամբայ ելեր է Ռիօ Հաչայի նաւահանգիստը երթալու համար ցամաքի ճամբով։

—Ռամոն Մաքէն ըմբոստ զօրավարը, 3000 հոգիի գլուխ անցած, գրաւեր է Հօնտա քաղաքը, որ շոգենաւային երթեւեկութեանց վերջին կայանին մօտ կը գտնուի։ Քաղաքին պահակազօրքերը փախած էին առջի օրը, որովհետեւ քաղաքը լեռնաշղթայով մը շրջապատուած ըլլալով, չէր կարելի պաշտպանել թշնամիին դէմ։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն հինգշաբթի օրուան թուականով որ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանուցեր է Քոլոմպիայի, Վէնէզուէլայի, Նիքարակուայի ու Էքուաթորի կառավարութեանց թէ Մ. Նահանգները պատերազմի արարք պիտի նկատեն՝ Բանամայի առեւտրական փոխադրութեանց, երկաթուղիներուն, Բանամայի կամ Քոլոնի ջրանցքի ու նաւարանին ազատութեան վնասելու համար եղած փորձերը։ Իռուա ու Մախիաս մարտանաւերը պատրաստ են յոյժ տալ այդ գծին։

ԵՈՒՆ-ՆԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ

Անգլիացի գաղթականներ.— Ծովաստակներ անգլիական ստացուածքներու մէջ։

Լոնտոն, 12 սեպտ.— Ինչպէս յայտնի է, Պիրմանիան միեւնոյնն է Անգլիացիներուն համար, ինչ որ է Թոնքինը Ֆրանսացիներուն համար։ Պիրմանիա Եուն-Նանի ճամբան է, չինական այն նահանգը զոր ձեռք ձգելու այնքան յամառ փորձեր եղան՝ Աֆրիկէի Զաո լիճին նկատմամբ եղածին պէս։ Անգլիացիները Ֆրանսացիներէն նուազ բաղդաւորութիւն ունեցան եւ այս տարի մանաւանդ Չինու հիւսիսային կողմի չփոթութիւնները խիստ անհաճոյ ազդեցութիւն մը ունեցան սահմանագլուխին այդ մասին վրայ։ Չինացի խորամանկ դիւանագէտները պատրուակելով որ Ֆրանսացիներուն կողմէ յարձակում մը կը վախնան, քաղաքական զինուորներու խումբ մը կը ղրկեն անգլ. ստացուածքներու սահմանագլուխին մօտ։ Ինչպէս Թոնքինի, նոյնպէս Պիրմանիոյ կողմէն Սեւ Դրօշակները, ծովաստակները եւ այլն իրենց կրցածին չափ չարիք կը հասցնեն եւրոպական ստացուածքներուն, յետոյ, երբ շատ նեղը մնան Չին կ'ապաստանին, անկէ արհամարհական նշաններ ընելով Արեւմուտքի սատանաներուն։ Եւրոպայի կառավարիչը եթէ Եուն-Նանի կառավարչին բողոքէ, այս վերջինը կ'ըսէ անոր որ Պէքին դիմէ, եւ Պէքինի կառավարութիւնը իրմէ բոլոր ուղղուածները կուտայ, սակայն որ եւ է հրահանգ չի զրկեր Եուն-Նանի իր ներկայացուցիչին։ Այս տարի սահմանագլուխին պիրմանական վայրերու վարիչ Պ. Բօմէկի խորհուրդ կուտայ ազդու կերպով գործել, անցնիլ սահմանագլուխը եւ աւազակներուն այն տեսակ դաս մը տալ որ ալ եւ չհամարձակին վերսկսիլ իրենց ասպատակութիւններուն։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Իրաւարարութեան մասին որոշում մը.— Զէնքընկէցութեան խնդիրը։

Կլասկօ, 12 սեպտ.— Տիեզերական խաղաղութեան համաժողովը այսօր քուէարկեց որոշում մը, որուն համաձայն այն ամէն ազգերը որոնք մերժեն իրենց հակառակորդ ազգի մը կողմէ իրաւարարութեան համար եղած պահանջումը, պիտի կորսնցնեն քաղաքակիրթ տէրութիւն նըկատուելու իրենց իրաւունքը։ Անգլիական պատուիրակ Պ. Սթէտ ըսաւ որ համաժողովին անդամները երբ մուկի մը չափ քաջասրտութիւն ունենան, պիտի բանադրեն հարաւային Ափրիկէի պատերազմը մղողները։ Ֆրանսական պատուիրակները ընդդիմացան՝ ընդհանուր զէնքընկէցութեան մասին եղած առաջարկութեան, ըսելով որ անկարելի է։ Գերման պատուիրակը յայտարարեց թէ Գերմանիոյ մէջ Անգլիոյ դէմ ատելութեան զգացում չի տիրեր, թէեւ Անգլիա մեղադրելի ընթացք մը ունեցաւ՝ մերժելով իրաւարարութիւնը Պօէրներուն համար։ Ամերիկեան պատուիրակը չուզեց որ եւ է երկիր բանադրել. թէեւ խոստովանեցաւ Մ. Նահանգաց մեղապարտութիւնը Փիլիպեան կղզիներու մասին։

ԲԱԼԻԾԾՕԼՕՅԻ ԳՈՐԾԸ

Մաֆֆիայի պետը եղեռնագործ ատեանին առջեւ.— Դատավարութիւններ։

Պոլոնեա, 12 սեպտ.— Եղեռնագործ ատեանը սեպտ. 9էն ի վեր սկսած է Բալերմոյի նախկին երեսփոխան Բալիծծոլոյի դէմ բացուած դատը։ Այդ անձը ամբաստանուած է թէ Ֆոնթանա անուն մարդ մը թելադրած է սպաննել Նօթարպարթօլօ հրամանատարը. նաեւ Նիքէլի անուն մարդը սպաննել տուած է Մաֆֆիայի, որուն պետն էր Բալիծծոլօ։ Բազմաթիւ ունկնդիրներ կային դատասրահին մէջ։ Նախագահը այսօր ալ շարունակեց ամփոփումը՝ Բալիծծոլոյի դէմ եղած ամբաստանութեան. ամէնէն աւելի շեշտեց Բալիծծոլոյի ատելութիւնը Պ. Նօթարպարթօլոյի դէմ՝ Սիկիլիոյ պանքային վարչութեան խնդրին համար։ Ամբաստանեալ Բալիծծոլօ՝ տխուր եւ հլու ունկնդրեց ամբաստանութեանց։ Զանազան պաշտօնագիրներու ընթերցումէն յետոյ ատեանը փակուեցաւ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի երկրորդ աստիճան արուեցաւ ելմտական նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին քաղաքական ճիւղին տեսուչ Նուրէտտին պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Երզրումի նահանգին տուրքերու տնօրէն Ազիզ էֆ.ի։ Սալիսէի աստիճան՝ Ամասիոյ գաւառին Իտարէի ժողովին առաջին քարտուղար Մուսթաֆա էֆ.ի։

—Սըվազի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Վանայ նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ահմէտ Վէֆիգ էֆ.։

—Ականաւոր Օսմանեան պատուանշան արուեցաւ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատան Մալասբինա մարքիզին։ Երրորդ կարգի Օսմանեան՝ Շքոտրայի նահանգին տէֆթէրտար Ճէմալ պէյի եւ Սէլանիկի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Իսհագ Շէվգի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանեան՝ Սըվազի թաղապետական բժիշկ Արթին էֆ.ի եւ Մեխլիսի Բիլմար գաւառակին դպրոցի օգնական Սրիրքի էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Երէկ իրիկուն, երկուշաբթի, Եգիպտոսի Խտիվ Բարձր. Աապաս Հիլմի փաշա կայս. պալատ գնաց եւ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, կայս. հացկերոյթի մը ներկայ գտնուելու եւ Ն. Վեհափառութեան ներկայութեանը ընդունուելու պատիւը ունենալով, արժանացաւ կայս. մեծարանաց։»

ՄԵԾ ԵՊԱՐՔՈՍԸ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Մեծ Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշա հիւանդ է, սենեկապետ Պէքիր պէյը ղրկեց Ն. Բարձրութեան առողջութիւնը եւ որպիսութիւնը հարցնել տըւաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ առողջապահութեան յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ քաղաքապետ Րըզա փաշայի նախագահութեամբ եւ մինչեւ ուշ ատեն խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ներկայ էր նաեւ տոքթ. Պիչ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը ու կինը, յառաջիկայ կիրակի, Եգիպտոս պիտի ուղեւորին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ ու Իտալիոյ դեսպանները եւ Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տանէվ կ'ըսէ Սէրվէր, ծանուցագիր մը զրկեր է օտար տէրութեանց Սօֆիայի հիւպատոսներուն, զեկուցանելով որ խռովարարներու դէմ խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։

ԲԱՒԼԻ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉԻ ԿՏԱԿԸ.— Ահաւասիկ ամբողջ պարունակութիւնը հանգուցեալ Բաւլի Սթէֆանովիչի կտակագրին չորս յաւելուածներուն որոնք շաբաթ օր կարդացուեցան Իտալիոյ հիւպատոսարանին մէջ.

Տիկին Տէսբինա Սինատինոն՝ Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ 5000 օսմ. ոսկի, Տիկին Արկիրօ Բալվաքօքէսի, քենի Պ. Է. Էվլէնիոսի՝ 5000, Տիկին Լամբրօ՝ Աթէնքի մէջ՝ 1000, Տիկին Բէտրօքա Խօսթռաթիու Մավրոկորտաթօ՝ Կ. Պոլսոյ մէջ՝ 1000, Սթիլիանոս Սթիլիքի ընտանիք՝ Բավարնայի մէջ՝ 1000, չորս ընտանիքներ Թալասինոս՝ միասին 1400, Օր. Բալվաքօքէսի 600, Կ. Պոլսոյ հելլենական նախկին դեսպան վախճանեալ Անտրէ Քունտուրիօթիի աղջիկներուն՝ 1500, Ք. Ռալլի՝ 2000, Մ. Պօքարտօ՝ 1200, Նիոթի ընտանիք՝ 500, Աթէնքէն Տօքթ. Պ. Փրո, որ կտակարարին ծախքով ուսում առած է՝ 500, հանգուցեալին սպասաւորները՝ 1400, Ֆէնէրի մայր վարժարան՝ 3000, Հէյպէլիի աստուածաբանական վարժարան՝ 2000, Ֆէնէրի մայր եկեղեցի՝ 1000, Շիշլիի յունական եկեղեցի՝ 1000, Կ. Պոլսոյ յունական թաղային վարժարաններ՝ 1400, Ղալաթիոյ Այի Նիքոլ Եանի եկեղեցի՝ 1000, Բերայի յոյն Տիկնանց աղքատասէր Ընկերութիւն՝ 1000, Բերայի Բանախիա եկեղեցիները՝ 1000 ու Այի Թրիատա՝ 500, Բերայի յունական թաղային աղջկանց վարժարան՝ 1500 Բերայի Զողրաֆիոն վարժարան՝ 500, Գատըգիւղի Յունական Այի Թրիատա եկեղեցի՝ 2000, Գատըգիւղի յոյն Տիկնանց Ընկերութիւն՝ 500, Շիշլիի գերեզմանատան՝ 1000, Եռաքիմիոն յոյն աղջկանց վարժարան՝ 1000, Ֆէնէրի թաղային Մարասլի վարժարան՝ 1000, Ղալաթիոյ յունական վարժարանները՝ 600, Պոլըզըլի յունական բարեգործական հաստատութիւններ՝ 3000, Կ. Պոլսոյ իտալական երկսեռ վարժարաններ՝ 1000, Սոչիէթա Օբէրայա Իտալիանա՝ 300, Շիշլիի Բըթիթ Սէօր տէ Բովրը մայրապետանոցին՝ 1000, Անգլիական Տորքաս Ընկերութիւն՝ 400, Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական բարեգործական Ընկերութիւն՝ 400, Կ. Պոլսոյ յոյն աղքատներ՝ 300, Կ. Պոլսոյ իսլամ աղքատներ՝ 300, Կ. Պոլսոյ հայ աղքատներ՝ 300, Կ. Պոլսոյ հայ-կաթոլիկ աղքատներ՝ 300, Սաքըզի Սքիլիցիոն հիւանդանոց՝ 1000, նոյնպէս Ս. Վիքթոր յունական եկեղեցի՝ 500 ու վարժարանները՝ 600, Աթէնքի աղքատ աղջկանց հիւանդանոց՝ Սոֆիա իշխանուհիին հովանաւորութեանը տակ՝ 100,000 տրախմի, Աթէնքի Էլբիս հիւանդանոց՝ 50 հազար տրախմի, Աթէնքի քաղաքային հիւանդանոց՝ 50,000։ Այս յաւելուածները լրացուցիչ մասը կը կազմեն Լոնտոնի մէջ բացուած կտակագրին որ ուրիշ առատաձեռն կտակներ ալ կը պարունակէ։

—Բաւլի Սթէֆանովիչ չորս միլիոն ֆր. ալ կտակեր է Յունաստանի նաւատորմին։

—Հանգուցեալը Պուրկազ կղզին բընակող Տիկին Քոնսթանթինիտէսի երկու զաւակներուն, մէկը 15 ու միւսը 13 տարեկան՝ կտակեր է Ֆոսքոլօ Մանկօ շոգենաւային Ընկերութեան քսաներինգ բաժնեթուղթեր որոնց արժէքն է քսան հազար օսմ. ոսկի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Սըվազէն կը հեռագրեն թէ շաբաթ օրը Համիտիէ ու Զարա գաւառակներուն մէջ երկրաշարժի ցընցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին նոր տարեշրջանի դասախօսութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ հինգշաբթի առաւ. ժամ 3ուկէսին։

ՄՈՒԼՔԻԷ վարժարանին նոր տարեշրջանին դասախօսութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ շաբաթ օր ժամ 3ուկէսին։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Իզմիրի լրագիրներուն մէջ կը կարդանք.— «Հայտար-Փաշայի երկաթուղիի գիծը երբ մինչեւ Գոնիա երկարեցաւ, Այտըն-Իզմիրի գիծին Ընկերութիւնը հոն կեցաւ այդ գիծը մինչեւ Գոնիա երկարելու ծրագրէն, եւ ուրիշ կէտ մը փնտռել սկսաւ, մինչեւ հոն գիծը երկարելու համար։ Ստոյգ լուրի մը նայելով Այտըն-Իզմիրի երկաթուղիի գիծին Ընկերութիւնը արտօնութիւն պիտի խնդրէ այդ գիծը երկարելու մինչեւ Թէֆէնի գիւղը որ Ատալիայի քաղաքէն քառասուն ժամ հեռուն կը գտնուի։ Ընկերութեան ճարտարապետները սահմանած են այդ գիծին անցնելիք տեղերը։ Գիծը պիտի անցնի Սպարթայէն ու Պուրտուրէն»։ Ամալթիա լրագիրը կ'ըսէ թէ այդ նոր գիծը պիտի վնասէ Իզմիրի վաճառականութեան։

ԹԷՄԷԹԹՈՒԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը, պատասխանելով իրեն եղած հարցումի մը թէ գաւառներու դատարանի այն անդամները որոնք ընտրութեամբ կ'անուանուին, թէմէթթիւի տուրք պիտի վճարե՞ն թէ ոչ, ծանոյց թէ իրենց պաշտօնավարութեանը միջոցին եթէ առեւտուրով չզբաղին, զերծ պիտի ըլլան այդ տուրքէն, իսկ հակառակ պարագային ենթակայ պիտի ըլլան թէմէթթիւի տուրքին։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատունը գրած էր Բ. Դրան թէ օսմ. երկիրներու մէջ մէկ տեղէն միւսը եւ անկէ օտար երկիրներ զրկուելիք ապրանքներուն ենթակայ եղած հարիւրին երկուքուկէս տուրքին փոխարէն որ զինուորական սպառազինումներու համար կ'առնուի, երաշխաւորութիւն մը տրուի։ Մաքսային վերատեսչութիւնը, որուն հաղորդուած է խնդիրը արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ, ծանոյց թէ այդ տուրքը ամէն կողմ դրամով կը գանձուի ինչ որ գործողութեանց կանոնաւորութիւնը կ'ապահովէ, թէ հարիւրին երկուքուկէսի վճարում մը ծանր բան մը չէ եւ թէ բոլոր մաքսատանց մէջ գործողութիւնները այդ կերպով կը կատարուին։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը նկատելով որ Պոլսոյ հրէական վարժարաններու մէկ քանիին շէնքերը ընդարձակ չեն, գրեց ձեռնհաս պաշտօնատան որ առողջապահական կանոններու համաձայն համախռնումի առաջքը առնուի եւ վարժարաններու մաքրութեան մասին քննութիւն կատարուի։

ՍԱՄՈՍԻ իշխան Միխայլաքի Կրիկորիատի էֆ. տեղւոյն Մետրապոլիտին հետ՝ քննական պտոյտի ելեր է Հէյպէթնիւմա մարտանաւով։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Օգոստոս 27էն սեպտ. 3 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 197, որոնց 4ը՝ կեղծմաշկէ, 4ը՝ կարմրախտէ, 3ը՝ հարսանիթէ, 2ը՝ թիֆոյէ, 6ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը շրջաբերական մը ծանոյց ամէն կողմ որ թէ՛ ծնողքները եւ թէ վարժապետները հոգատանին տղոց լաւ դաստիարակուելուն, առանց լոկ ուսում աւանդելով բաւականանալու։

—Պ. Լ. Զարիֆի, կիրակի օրը, Թարապիոյ իր ամարանոցին մէջ, սեղան մը տուաւ՝ ի պատիւ Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքին որ յետոյ երկարօրէն տեսակցեցաւ Պ. Լէոնիտաս Զարիֆիի եղբօրը՝ Պ.

Բերիքլէս Զարիֆիի հետ։ Ն. Սրբազնութիւնը սաստ շոգեմակոյկով Ենիգիւղ գնաց և այցելութիւն տուաւ Պ. Ի. Էվէքէնիտէսի։

—Ցունաց Պատրիարքարանին Թեքթը՝ Էֆէնտասպիրի Ալիբիա կ'ըսէ թէ Պուլկարի Այա Անաստասիա յունական վանքին մէջ գը Պուլկարները գրաւեցին երկրորդ անգամ, երկու հարիւր տարիէ ի վեր պահուած եկեղեցական պատկերները առնելով են Պուլկարներուն կողմէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ որ Պրուսա գացած էր, երէկ իրիկուն, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՕՏ Ր ՄԱՄՈՒԼԻ Դիւանին տնօրէն Սէֆքիեան Նշան էֆ.ի որդին Մաքսուտ պէյ Պէյլէն ուղեւորեցաւ։

ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Թէ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութիւնը և թէ ընդհանուր քննիչ Աթօ պէյ, թղթատարական գործառնութիւնները առաւել բարեկարգելու մասին միշտ ուսումնասիրութիւններ կը կատարեն և արդիւնքը կը տեղեկագրեն ձեռնհաս պաշտօնատարներուն։ Աթօ պէյ աս տեղեկագիր մը մատուցած է՝ Մանաստիրի դրութիւնը աւելի ընդարձակելու համար։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.— Գոնեայի նահանգին Անայար գիւղին գտնուած մեծ գերեզմանաքարը Կ. Պոլիս բերուեցաւ։ Գոնեայէն մինչեւ Տէրինճէ շոգեկառքով և անկէ ալ մինչեւ հոս առագաստով բերուեցաւ Սէրայ Պուռնու ափէն։ Երէկ մինչեւ իրիկուն գերեզմանաքարը ցամաք հանուեցաւ և այսօր ալ կափարիչը պիտի հանուի։ Գերեզմանաքարին երկայնութիւնն է 3 մեթր 65 բարձրութիւն և 1 մեթր 76 երկայնութիւն։ Չորս կողմը զարդարուած է գեղանկար քանդակներով։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՏՈՔՏ. ՌԻՏԷՐ որ Գերմանիոյ Պոն քաղաքը կը գտնուի, Կ. Պոլսոյ իր բարեկամներուն գրեր է թէ Կ. Պոլիս պիտի չդառնայ։ Տոքտ. Ռիտէր էֆ. բժշկական վարժարանին մէջ ուսուցիչ էր։

ՀՌՈՄԻ օսմ. դեսպանատունը առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեանց ղրկեց վիճակագրութիւն մը՝ Իտալիոյ Ափրիկեան Տրիպոլիս կատարուած արտածմանց մասին։

ԷՐԷՑԼԻԻ ԱՄՈՒԽԸ.—Բէյքի (Ռուսիա) երկաթի մեծ գործարան մը, ուր շատ ածուխ կը սպառի, ճարտարագէտ մը ու շոգենաւ մը Էրէյլի ղրկեր է՝ հանքածուխ գնելու համար։

ԱՑՆԹԱՊ գաւառակին տասանորդի տուրքը, այս տարի, 2,471,409 ղրուշի վարձակալութեան տրուեր է։ Անցեալ տարի 1,831,921 ղրուշի տրուած էր։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպան տը Մալասբինա մարքիզը, երէկ, Մեծ Եպարքոսին ու Թղթատարական վերատեսչին այցելութիւնները երթալով այցետոմսը թողուց։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ Այի Նիքօլա վանքին եկեղեցիին մէջ, կէսօրէ առաջ, տարեկան հոգեհանգիստը կատարուեցաւ այն ռուս զինուորներուն որոնք Խրիմու պատերազմին առթիւ Կ. Պոլսոյ մէջ մեռած են։ Պատարագին տաեն յիշուեցաւ անունը Բալիր Սթէֆանովիչի որ քանի մը տարի առաջ վերաշինած է այդ վանքը։ Ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ դեսպանատան պաշտօնատարները։

ԹԷՄՊԷՔԻԻ ՌԷԺԻՒՆ բաժնետէրաց ընդհանուր ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ կարդացուեցաւ վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը, ուրկէ կ'երեւայ որ 1900ի տարեշրջանին 1,775,182 քիլօ թէժ. ...ծախսուած և 9,041 ոսկի զուտ հասոյթ գոյացած է։ Ժողովը այդ տարեշրջանին հաշիւները վաւերացնելով հետեւեալ որոշումները քուէարկեց.—Ա. 542 ոսկի յատկացնել պաշտօնեաներուն, պահեստի դրամագլուխին վրայ 452 ոսկի աւելցնել՝ այսինքն շահուն հարիւրէն հինգը, և 8047 ոսկին նոր հաշւոյն տանիլ։ Բ. Պ.Պ.Կ. Օգսանեան ու Ռ. Մոլէն վերընտրել՝ իբրեւ վարիչ և Պ.Պ. Շարնոյի ու Տ. Բանտէրէի իբրեւ վարիչ ընտրութիւնը վաւերացուց։ Գ. 1901ի տարեշրջանին համար հաշուեքննիչ ընտրուեցան Պ. Բէլէր ու Պ. Մոլթօս, դեր տնօրէն Օսմ. Պանքային։ Այս վերջինը յաջորդեց Պ. Վիլլոքինկի որ հրաժարած էր։ Ուրաքանչիւրին 500ական Փր. սահմանեց իբրեւ վարձք։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻԻ վարչութիւնը Գալաթիոյ մէջ՝ Թիւ 27 ու 29՝ գրասենեակ մը հաստատեց, որուն տնօրէնն է Պ. Էտուար Բալըթաս։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Անցեալ հինգշաբթի և ուրբաթ Եգիպտոսի մէջ ժանտախտէ դէպք չպատահեցաւ։ Շաբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ մէկ մահ պատահեցաւ նոյն հիւանդութենէն։

ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ իշխանը վաղը Բիսթիանէն ճամբայ կ'ելլէ Սոֆիա դառնալու։

ԱԹԷՆՔԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռումանիոյ կառավարութիւնը որոշեր է Եանեայի յոյն հասարակութեան վերադարձնել Բոսթեքսի կտակը զոր քանի տարի առաջ գրաւած էր և որուն տարեկան հասոյթ ոսկին Սէլանիկի յոյն հասարակութեան կը վերաբերի։

ՀԱԼԷՊԷՆ կը գրեն թէ Սասալ օղլու Ալաուս և ընկերները որոնք ժամանակէ մը ի վեր նոյն կողմերը կ'ասպատակէին, ձերբակալուեր ու դատարանի յանձնուեր են։

ՄԱՍՍՈՒՍԷԻ 19 Թիւ շոգենաւը որ երէկ իրիկուն ժամ 11ին Կամուրջէն ճամբայ ելած էր դէպ ի Կղզիները, Պուրկազ Կղզիէն ճամբայ ելած տաեն ղեկին մեքենան կոտրեցաւ և շոգենաւը հոն մնաց։ Ցետոյ չուան մը անցուցին ղեկին, բայց բաւական ժամանակ անցած էր, գիշերը վրայ կը հասնէր և շոգենաւը լապտեր չունէր, որով գործը բաւական դժուարացած էր։ Վերջապէս նաւապետին ջանքերովը շոգենաւը քառասուն վայրկեանէն կրցաւ Մեծ կղզի հասնիլ։

ՀՐԴԵՀ.— Բերայի Զիչէքճի փողոցը Թագուհի անուն կնոջ մը հանրատան վերի յարկին, անցեալ գիշեր ժամ 7ին, հրդեհ ծագեցաւ։ Ալի պէյ ու Բէտրիմ անուն անձ մը բաւական արբենալէ ետքը պառ մը կազմակերպել տուած էին նոյն տան կիներուն։ Այդ միջոցին գետինը գլորեցաւ քանակի մը վրայ գտնուած լամբար մը։ Սենեակին կարասիները բռնկեցան և բոցերը բարձրացան մինչեւ առաստաղ։ Պէյերը անմիջապէս սկսան կրակը մարելու աշխատիլ և դուրսէն ալ օգնութիւն հասնելով վտանգին առաջքը առնուեցաւ։ Սենեակին մէջ քանի ոսկի վնաս մը եղաւ։ Հիւր պէյերէն մէկը այնչափ մեծ վնասը կրեց, վասն զի պեխին մէկ կողմը այրեցաւ։

ԳՐՊԱՆԱՀԱՏ.—Սոթիրի անուն գրպանահատ մը, երէկ, Գարաքէօյի կամուրջին վրայ մարդու մը գրպանէն դրամապանակը չորթած պահուն ձերբակալուեցաւ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.— Օսմ. Պանքայի Բերայի մասնաճիւղը իր նախորդ տեղէն փոխադրուած է թիւ 347 շէնքին մէջ, Բերա, մեծ փողոց, Պոն Մարշէի դիմաց։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնաբուժական անձերու դիմել Տքթ. Պաարի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ ակռը դնել երերուն և անարմատ ակռաները արհեստական ատամնագեղեցիկ ու ատամնահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, ևայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պաարի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սատակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ե. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 Թիւ տունը։

Ազգային Լուրեր

Բաղչէի մեր Թղթակիցը կը գրէ մեզ օգոստոս 21 Թուականով. «Ինչպէս ծանուցած էինք, Միացեալ վարժարանաց տարրական ծաղկոցներու Ս. Գէորգի, Ս. Սարգիսի և Կարմրակայ տարեկան հարցաքննութիւնները սկսան յուլիս 25ին և տեւեցին մինչեւ օգոստոս 4, իսկ կեդրոնականին ի Հինդ-Խուրան, ամսոյս 6ին սկսաւ և տեւեց մինչեւ 14։ Բերկրութեամբ կը յայտարարենք թէ Քննիչ յանձնաժողովը՝ որ կեդրոնի երեք կարեւոր ուսուցիչներէն կը բաղկանար, կարի մխիթարական գտած է ծաղկոցներու աշակերտաց վիճակը և խղճամիտ՝ ուսուցչաց գնահատելի աշխատութիւնները։ Կեդրոնական վարժարանի հարցաքննութիւնը հրապարակային էր և սանիքը օփար քննութիւններ անցուցին ամսոյս 10ին ու 12ին ի ներկայութեան ընտրել բազմութեան մը, մանաւանդ ուրբաթ օր՝ ուր ներկայ էր Պանդա մէծուրին Ռէսիմ պէյը, Պատուարժան Խտան վարչութիւնը, Ցակոբ էֆ. Գույումճեան, Ռուսում. Խորհուրդը են.։ Շատ հիացան ու սքանչացան տեսնելով աշակերտաց միամեայ հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնը, յաջող պատասխանները և զարգացման աստիճանացոյցը։ Այդ հարցաքննութեանց հանդիսաւոր օրը՝ Թուրքերէն ու Հայերէն երգեր երգուեցան և Գ. կարգի աշակերտներէն Պ. Սմբատ Աւագեան՝ Թըրքերէն չնչուերով գողարիկ ճառ մը արտասանեց Թուրքերէն լեզուով վերջացնելով խօսքը «Փադիշահըմ չօգ եաշա» վերջարանով՝ որ ընդունուեցաւ յոտնկայս ամենեներով և անվերջ ծափահարութեանց թնդիւններով։ Գույումճեան էֆ. ալ համառօտ բանախօսութեամբ գովասանեց ու քաջալերեց ուսուցիչները և ուսանողները։ Վսեմ. Ռէսիմ պէյը՝ որ կուսակալութեան կողմէ իբր փոխանորդ եկած էր և երեւելիներ պատուասիրուեցան տեսչարանին մէջ օշարակով ու պաղպաղակով և մեկնեցան յոյժ գոհունակ տպաւորութեանց ներքեւ։ Վսեմ. մէթրիփ միւտիւրիւ Ալի-Վէֆա էֆէնտին Սղերդ ըլլալուն բացակայ էր. իրեն կը փոխանորդէր նոյնպէս Ռէսիմ պէյը. Գալով տարեկան հարցաքննութեանց արդիւնքին մեր անկողմնակալ, արդար ու անաչառ վճիռն է թէ՝ գրգալի տարբերութիւն մը կար դպրոցներու միջամտ և անձնաւ գործելուն մէջ. արդէ միացեալ դպրոցները՝ մանաւանդ կեդրոնականը, իրենց միամեայ շրջանովը անակնկալ մը առաջ բերին ի պատիւ Բաղչեցւոյն, ուսուցչութեան ու ուսանողութեան, ի նըկատ առնելով միանգամայն, նոր սկսնակի անփորձութիւնները, ուսանողաց չասեւբուն կանոնաւորապէս վարժարան չյաճախելը, ուսուցչաց ոմանց ակամայ բացակայութիւնները, բազմաթիւ չքաւոր ուսանողներու ու որբերու դասագրքերէ ու դպրոցական պիտոյքներէ զրկուած ըլլալնին ևն. ևն. Այս մխիթարական կըրթական շրջանին առթիւ անգամ մըն ալ կը շեշտենք վարժարանաց միացման յարատեւութեան խնդրոյն աւագ կարեւորութիւնը, որուն շահեկանութեան ու օգտակարութեան վրայ չենք կրնար որ այլ եւս տարակուսի ու յուսահատ ըլլայ Թովմայեանեան Բաղչեցին։

«—Ամսոյս 15էն սկսեալ Խոմթիկի նախակրթական վարժարանը բացուեցաւ ու սկսաւ իր այս տարուան նոր-տարեշրջանը։ Ցօղողութիւն համակրելի ու մեղուաջան ուսուցիչներուն։»

—Վանէն մեր Թղթակիցը կը գրէ մեզ օգոստոս 21 Թուականով. «Շաբթուանս փառաւոր սաղավեցաւ Վեհ. Կայսեր կողմէ Գեր. Սահակ Ծ. Վ. Բագրեւանդեանին նուիրուած Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշանը՝ ինչ որ նոյն օրն իսկ և երէկ շնորհաւորուեցաւ կառավարական պաշտօնէից և ազգայիններուն կողմէ։ Մեր կուսակալ Վսեմ. Թահիր փաշան, որ խելացի և ազնիւ անձ մըն է, պատճառ դառնալով Ն. Գերապատուութեան կայս. գնահատումին, անշուշտ նպատակ ունի քաջալերել զայն՝ աւելի արդիւնաւոր ծառայութիւններ մատուցանելու տէրութեան ու ազգին։ Կը շնորհաւորենք մեր Առաջն. Փոխանորդը։ Ամսոյս 13ի Բեւ. օր Բիւզանդեան օրիորդաց վարժարանին նո թը ընթացաւարտից և դպրոցին բացման հանդէսը կատարուեցաւ։ Ընթացաւարտ օրիորդները, սովորութեան համեմատ, կարդացին ճառեր, բայց իբրեւ նորութիւն անոնցմէ երկուքը բեմանոցի խօսեցան իրենց վիճակուած նիւթերուն վրայ։ Բաւական բազմութիւն կար երկու սեռէ, որոնք կրկնակ հետաքրքրութեամբ եկած էին հաղորդակից ըլլալու այն դպրոցին արդիւնքներուն, որուն տնօրէնը, Բիւզանդեան, կաթոլիկ կ'անուանէ ինքզինքը իսկ աշակերտուհիները լուսաւորչական ծնողքներու զաւակներ են։ Պզտիկ դիտողութիւն մը սակայն աւելորդ չըլլար կարծեմ։ Ընթացաւարտ օրիորդներէն ոմանք, իրենց նիւթերուն մէջ բռնաւորած լուսամուտ հովերը մինչեւ այն սահման տարին, որ կրօնական հաշիւներու մէջ դաւանակցափոխական ձգտումները պախարակելը յիմարական համարեցին։ Ինձի հաշիւներու մէջ պահպանողական մը ըլլալէ շատ հեռու եմ, և սակայն երբեք չեմ ղեկավարեր այն Թուրքերէնին և անմամբ յայտարարութեան, որով լուսաւորչական եկեղեցիէն տարբեր եղող դաւանութեան մը հետեւիլը բոլորովին անձիւս կը համարուի ցեղայնութեան տեսակէտով։

«Վարժարանին տնօրէն Յ. էֆ. Բիւզանդեանի տեղեկութիւններէն երեւցաւ որ դպրոցը ինը տարուան կեանք մը ունի, ու չորս-հինգ տարիէ ի վեր Տօմինիկեան հայրերու բարոյական տնօրինութեան տակ կը գտնուի, որոնք կը հոգան դըպրոցին ամբողջ ծախքերը, մինչեւ իսկ ամբողջ աշակերտներու դասական պիտոյքները, մարդասիրաբար։ Վարժարանը ունի եօթը ուսուցիչ և հինգ ուսուցչուհի Միայնուն և երթեւեկ. 300 աշակերտ, որոնց երեսունը գիշերօթիկ որբեր են Տօմինիկեաններու հաշուով։ Տարեկան ամբողջ ծախքը 100 լիրա՝ կ'անցնի հաշուով։ Վկայականներու բաշխման առթ՝ լաւին մայրապետները մէկ մէկ խաչ նուիրեցին ընթացաւարտներուն, իսկ հայ-կաթոլիկ Յովհաննէս Վ. Նալպանդեան ալ մէկ մէկ արծաթ մետալ։ Այս վերջինը ճառ մըն ալ խօսեցաւ խրատներ տալով հանդէսին։

«—Հինգ օր առաջ Պոլսէն հոս հասաւ Վանայ կուսակալի օգնական Յովհաննէս էֆ. Ֆէյիտա իր տիկին ամուսնոյն հետ և սկսաւ իր պաշտօնին։ Ամսոյս 19ին, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, բացումը կատարուեցաւ Ցանկոյս-Զորոյ Թաղի նորակերտ զորանոցին, որուն շինութեանը սկսուած էր անցեալ տարի։ Միջօրէի պաշտօնական ընդունելութենէն վերջ, երեկոյեան շըքեղ հանդէսներ կատարուեցան բացօթեայ զորանոցին առջեւ, ուր խմբուած էր Վանայ ամբողջ ժողովուրդը։ Գեղեցիկ լուսավառութիւն մը կատարուեցաւ և մասնաւոր հրաւիրեալներու սեղան արքուեցաւ։»

—Ամերիկեան դեսպանը շնորհակալութիւն յայտներ է Ս. Պատրիարքին ցաւակցական հեռագրին համար, զոր այս վերջինը ուղղած էր Մաք Քինլի նախագահին մահուան առթիւ։

—Պ. Բալիր Սթէֆանովիչի կտակագրին համաձայն, հանգուցեալ յոյն մեծահարուստ բարերարը 300 ոսկի կը նուիրէ Պոլսոյ հայ աղքատներուն և նոյնքան գումար մըն ալ հայ-կաթոլիկ աղքատներուն։

—Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Իզմիրի Առաջնորդը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած էր կայս. Պալատ։ Ի պատասխան Ա. Քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյ Ն. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնը հաղորդած է Մելքիսեդեկ Սրբազանին։

—Վկայական առնող ուսուցիչներու այս տարուան ցանկին մէջ զոր վերջերս հրատարակած էինք, սխալմամբ Տիկ. Իսկուհի Զիթճեան գրուած էր Հիւանդանոցի աղջկանց որբանոցին համակրելի ուսուցչուհիներէն Օրիորդ Իսկուհի Զիթճեանի անունը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Սերոբեան էֆ. Թ. Օսանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Ցարութիւն էֆ. Միքայէլեան։

(Հոգաբարձութիւն)

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս ըը Քոնսթանթինոբլը)

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻԻ ՄԱՀԸ

ՊԸՖԱԼՕ, 15 սեպ.— Ցուցահանդէսին տնօրէն Պ. Միլպուրնի տունը հոգեհանգիստ կատարուեցաւ հանգուցեալ նախագահին համար։ Ներկայ գտնուեցան Պ. Ռուզվէլթ, նախարարները և այրի Տիկին Մաք Քինլի։ Պ. Մաք Քինլիի մարմինը յետոյ Սիթի Հոլ փոխադրուեցաւ։ Դագաղին հետեւեցան նախարարները ու զինուորներ։ Պ. Ռուզվէլթի մէկ յայտարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ հանգուցեալ Պ. Մաք Քինլիի յուղարկաւորութեան առթիւ որ հինգշաբթի պիտի կատարուի, Մ. Նահանգաց ամէն կողմերը հոգեհանգիստ կատարուի։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ շրջաբերական մը ուղղելով օտար տէրութեանց դեսպաններուն՝ ծանոյց Պ. Մաք Քինլիի մահը և գեր-նախագահ Պ. Ռուզվէլթի անոր յաջորդելը։

ՊԸՖԱԼՕ, 16 սեպտ.— Հանգուցեալ նախագահին մարմինը շոգեկառքով Ուաշինկթըն տարուեցաւ։ Յուղարկաւորութիւնը շատ հանդիսաւոր եղաւ։ Պ. Ռուզվէլթ մինչեւ Ուաշինկթըն հետեւեցաւ դագաղին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՔԻԼ.—Ցարը և Ցարուհին Ֆրանսա ուղեւորեցան Շթանտարտ զբօսանաւով։

—Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին և Պրուսիոյ Հայնրիխ իշխանը Պրունսպիւթէլ-Քօկ հասան Շթանտարտ զբօսանաւով։ Հայնրիխ իշխանուհին Քիլ դարձաւ։ Ցարը ու Ցարուհին վաղը առտու Տիւնքէրք պիտի ուղեւորին։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԹԻԷՆ ՉԻՆ.—Զրոյց կայ թէ վեց հարիւր ապստամբներ դէպի Շան-Հայ-Քուան կը յառաջանան։ Չինական զինուորներ ղրկուեր են անոնց յառաջացումը արգիլելու համար։

ՊԷՔԻՆ.—Սեպտ. 14ին կատարուեցաւ դեսպանատանց պաշարման յիշատակարանին բացումը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՏԱՆՑԻԿ.— Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին, իշխանները և Զուէն իշխանը ներկայ գտնուեցան զօրահանդէսին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՓԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան նախագահը ու Տիկին Լուպէ այս իրիկուն սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆ կոմսը, Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, Փարիզի ռուս դեսպան Ուրուսով իշխանը և Բեդերսպուրկի Ֆրանսական դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմսը։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՓԱՐԻԶ, 16 սեպտ.—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, այսօր, սեղան մը տուաւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսին։ Ցետոյ երկար տեսակցութիւն մը կատարեցին երկու նախարարները։

ՔԻԼ.—Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին, այսօր, Շթանտարտ զբօսանաւով դէպի Տիւնքէրք ճամբայ ելան։ Պրուսիոյ Հայնրիխ իշխանը մինչեւ Պրունսպիւթէլ ընկերացաւ անոնց։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բրէթօրիայէն կը հեռագրեն թէ Պոթա զօրավարը մտադիր է Նաթալ արշաւել։

—Եոհաննէսպուրկէն կը հեռագրեն թէ ոսկիի արտադրութիւնը յուլիսին 25,959 ունկի եղած է և օգոստոսին ալ 28,225։

ՊԷՔԻՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ.—Պէքինէն կը հեռագրեն թէ կիրակի օրը կատարուեր է բացումը՝ դեսպանատանց պաշարման յիշատակարանին։ Դէպք չէ պատահեր։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.— Այս տարի գինիի բերքը Իտալիոյ մէջ գոհացուցիչ պիտի ըլլայ թէ՛ քանակութեամբ և թէ տեսակով։ Գինները վար պիտի ըլլան, վասն զի անցեալ տարուընէ դեռ չծախուած պաշարներ կայ։

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻԻ ՄԱՀԸ

ՊԸՖԱԼՕ, 13 սեպ.—Մաք Քինլիի վիճակը սկսաւ ծանրանալ երէկ կէս օրէն յետոյ, երբ մարսողական գործարանները չկրցան իրենց պաշտօնը կատարել, որով հարկ դատուեցաւ բանի սնունդ տալ։ Սրունքատական ճամբով տրուած սնունդները անբաւական ըլլալով՝ պէտք եղաւ նոյնը բնական ճամբով սնունդ տալ։ Բայց կ'երեւայ թէ ստամոքսը սնունդ առնելու վիճակին մէջ չէր։ Հիւանդին տրուած միսի հիւթը առաջին և երկրորդ անգամ մարսուեցաւ։ Սակայն երէկ կէս օրէն յետոյ նշմարուեցաւ թէ այդ սնունդը օգտակար չէր հիւանդին։ Բազկերակը 126 կը զարնէր և ջերմութիւնը 100,2 էր, Ֆարէնհայթի ջերմաչափով։ Կէս գիշերին առտնները՝ հիւանդին վիճակը սկսաւ տագնապալի դառնալ։ Քոլոմէլի իւղ և օքսիժէնի տրուեցաւ, հանգստանալու համար հիւանդին սիրտը։ Առաւօտեան երկու ժամ առաջ՝ հիւանդին սրտի բաբախումը կը տկարանար հետզհետէ։ Բազկերակը մեծ արագութեամբ կը զարնէր և ուժերը կ'նուազէին տակաւ։ Մահը մօտալուտ էր։ Տիժիթալին ու սթրիքնին տուին նորէն և աղի լուծոյթ մը ներարկեցին, բայց օգուտ չըրաւ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Պ. Մաք Քինլիի մահը երբ Նիւ-Եորքի սակարանին մէջ իմացուեցաւ, գործառնութիւնները խանգարուեցան և գիները սկսան իյնալ։ Ամէնէն աւելի մեծ ընկերութիւնները վնասուեցան գիներու անկումէն, սակայն գինները բռնելու համար մեծ դրամագլուխներ հրապարակ հանուելով քիչ վերջը գնաւոր տասերկու արժէթուղթերու գիները երկուքուկէս անգամ բարձրացան։ Մեծ սեղանաւորներուն սէնտիքաները յետոյ զուամարուելով կարգադրութիւն մը ըրին, որով սակարանին գործառնութիւնները իրենց սովորական ընթացքը առացան։ Հիմա ամէնէն ուշադրութիւնը Նիւ-Եորքի սակարանին վրայ է թէ ինչ վիճակի պիտի ենթարկուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Օ.	26	05
Ամէնէն բարձր գին	»	26	06
Ամէնէն վար գին	»	26	04
Թունէլի երկաթ. գծ.	Ֆր.	101	25
Ամէնէն բարձր գին	»	101	37
Ամէնէն վար գին	»	100	62

ԲԱՑՈՒՄ 4 Սեպտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	26	03
Թունէլի երկաթուղի	Ֆր.	101	12
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քաղաք Ծէնէցալ ՕՍՄ.		0	10
Սօս. ՕՍ. Եանմ է Վալէօս		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թղթամուղ բաժնեթ.		5	87
» Ծուխանէ		191	75
« պարտաթ.		476	—
Քաղաք Դ. Վոլոսյ		161	—
Թրամվայ		83	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	109	30
Փարիզ » »	Ֆր.	22	98 3/4
» » » չէք	»	22	96
Պէրլինի մարգ չէք	Մարք	18	55
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Բոլ Իմփէրիալ	»	90	30
Քրիւնք	»	51	08
Մէճիտիէ ոսկի	»	108	04
Մէճիտիէ	»	99	—
Ռուսայ Իմբէրիալ	Օ. Օ.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ. 16 Սեպտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	94	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	49	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	24	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	23	19
Օսմանեան Պանքա	10	87
Ռուսական 1890	94	—
Հելլենական 5 %	39	—
» Մոնոփոլ	41	—
Պորտուգալական 1888	81	—
Եգիպտական Ունիֆիէ	106	75
Ռումանիոյ	104	—
Թրանսվալ	3	30
Ալըան երկաթուղի	13	—
Փոխատուութիւն	85	350

ՓԱՐԻԶ, 16 Սեպտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	12
» » 3 1/2 %		101	85
Օսմ. Ռանթ. սէրի Դ. } բաց.	Ղրշ.	24	77
} գոց.	»	24	77
» » » Բ.	»	49	80
» » » Գ.	»	26	87
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	595	—
Օսմանիէ	»	458	
Թունէլի երկաթուղի	»	103	50
Օսմ. մաքսատուն	»	50	—
Օսմ. Ռէժի	»	309	—
Եգիպտական Թուղթ 4 %		512	—
Քրէտի Լիոնէ		1037	—
Իտալական Ռանթ	»	98	80
Սպանիական արտաքին	»	71	60
Թրանսվալ	»	85	—
[illegible]	»	25	215
Դրամագլուխ	»	—	3

ՊԷՐԼԻՆ 16 Սեպտեմբեր

Ռուպլի	»	—	—
Թունէլի երկաթուղի	»	99	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	99	50
Փ. չ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՎԻԵՆՆԱ. 16 Սեպտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	238	60
Թունէլի երկաթուղի	»	94	—
Օսմ. Ռէժի	»	278	—

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆիլէնզայի հետեւանքը եղող սաստիկ հազերու և նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային Ջուր, և լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈԳԹ. ՍԹԷՖՈՒԼԻՍ

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ա Զ Դ

Ինչպէս ծանուցած էր կանխաւ, վարժարանիս 26րդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 3 երկուշաբթի օրէն։ Առաջին շաբաթը վերաքննութեանց պիտի յատկացուի, ու դասերը պիտի սկսին սեպտ. 10 երկուշաբթի։

Սեպտեմբեր ամսոյն մէջ տնօրէնը ամէն օր, բացի երեքշաբթիէն, դպրոցին մէջ կ'ընդունի իրեն հետ բանակցիլ ուզող ծնողքները կամ գաւառացի ծնողաց ներկայացուցիչները։

Արդէն յայտարարուած է որ գաւառացի ծնողք պոլսեցի անձի մը միջոցաւ պարտին բանակցութեան մտնել մեզ հետ աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններու մասին։

Սեպտեմբերէն յետոյ տնօրէնին ընդունելութեան մասնաւոր օրերն են Հինգշաբթի և կիրակի։

Հիմնադիր-տնօրէն
Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Իւսկիւտար, 30 օգոստոս 1901
2—4

Ի Բարիզ վկայեալ իրաւագէտ փաստաբան Ա. Ա. էֆ. Սուրէնեան որ 15 տարիէ ի վեր Կ. Պոլիս Շէխիւլամ խանի մէջ հաստատուած էր, իր գրասենեակը այս անգամ փոխադրած է Կալաթա, Խավեար խանի կից Ալեքսիատի խանը, գետնայարկ Թիւ 4, ուր կը գտնուի բացի կիրակիէ ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Կը ստանձնէ դատեր քաղաքային, առեւտրական և շէրիի դատարանաց յատուկ։ Թրքերէն, Ֆրանսերէն և Հայերէն լեզուով կը խմբագրէ ու անդրադարձաբար կը թարգմանէ օրինական ամէն տեսակ գրութիւններ։ Խորհրդակցութեանց գինը չափաւոր է։ 7—20

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տասնըհինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ, գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԷՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն որոնց հետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ ԻԶՄԻՏ։ Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (քըրըք, չըքըք) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերովը։

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ ԿԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։
486 74—100

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ ՏԻԿԻՆ ՏԸՎՈՅԻ ԵՒ ՇԱՖՆԸՐԻ
Բերա, Եէմէնիճի փողոց, Թիւ 35

Վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 3)16ին՝ գիշերօթիկներու համար, իսկ սեպտ. 10)23ին ցերեկօթիկներու համար։ Մեծ խնամով կ'աւանդուին օտար լեզուները, ինչպէս անգլիերէն և գերմաներէն։ Ցունարէնի դաս խօսութիւն ամէն օր կայ։ Արձանագրութեանց և տեղեկութեանց համար ամէն երկուշաբթի օր դիմել վարժարան, Բերա, Եէմէնիճի փողոց, Թիւ 35, իսկ հինգշաբթի և շաբաթ օրերը՝ Գանտիլլի։
769 3—10

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
ԱՊՏՈՒՐՐԱՀՄԱՆ ԹԵՎՖԻՔ ԷՖԷՆՏԻ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, թիւ 51

Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շապիկներ, գիշերնոցներ, տէքլիթէ շապիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, փանէլաներ, անուշահոտութիւններ, տապակուռով լամբաներ, պայուսակներ և այլն, և այլն։ Բոլոր ասոնք անհաւատալի ըլլալու աստիճան աժան գիներով։ Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք։

ԻԼԱՆ
ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԷ

Շիրքէթը Խայրիյէ վաբօրլարընտա սարֆ վէ իսթիմալ օլունմագ վէ Իսկէլէ Քէօմիւրի Քարտիֆ վէ Լամպօն ճինսինտէն պուլունմագ իւզրէ շիրքէթճէ միւպայեասը մուգթէզի օլան 10,000 թօնիլաթօ մաատէն քէօմիւրիւնին գաթարը գաթիյէն իհալէ օլունմագ իւզրէ մէզքիւր քէօմիւրլէրին Կիւմրիւք մէմուրլարըն մէզքիւր իսքէլէ 8ինճի ճումա իրթէսի կիւնինէ գատար թէսլիմ իսթէյէնլէրին մէզքիւր քէօմիւրլէրին մաա թէքլիֆ, էվզաֆ, զամանէթ, ... ղուրուշ օլուպ քէօմիւրլէրին իթմամը 1000 լիրայի օսմանի ... մէզքիւրէ սաաթ 6 պուչուգտան 8ե գատար Շիրքէթը մէզքիւրէ իտարէ մէրքէզինտէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 1 Էյլիւլ 317 1—4

ՏԻԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՅՕՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ տը շօզ ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրախտէ տղոց ոսկորները կը փոխէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անշուքին տղոց։

Ծծի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վախեր և աւելի կորովի տղայք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆատը ատամներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ամէն հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 1890 4% Օսմանիէ փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ սեպտեմբեր 1/14էն սկսեալ իրենց պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 23 կտրոնները և 1901 օգոստոս 1/14ի վիճակահանութեան մէջ նոյն պարտաթուղթերուն ջնջուած թիւերը պիտի վճարուին Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, բացի կիրակի օրերէն ամէն օր ժամը 10էն 2 ու կէս (Ր. Ե.) և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն կէս օր։ Իրենց պայմանաժամը ասկէ առաջ աւարտող կտրոնները և ջնջուած պարտաթուղթերը վճարելու համար պարտին միևնոյն օրերը և միևնոյն ժամուն Օսմ. Պանքային ներկայացուիլ։ Այս պարտաթուղթերուն և կտրոններուն տեղ, որոնց պարտին ընկերանալ թուահամարեալ պորտըրօներ, պիտի տրուին ստացագիրներ՝ որոնք իրենց թուականէն 10 օր ետքը Ղալաթիոյ մէջ Օսմ. Պանքային կողմէ պիտի վճարուին։

* * *

4% Բիրօրէդէ փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ՝ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1/14էն սկսեալ իրենց պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 22 կտրոնները և 1901 օգոստոս 1/14ի վիճակահանութեան մէջ ջնջուած պարտաթուղթերը պիտի վճարուին Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, բացի կիրակի օրերէ ամէն օր ժամը 10էն 2 ու կէս, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչև կէս օր։ Իրենց պայմանաժամը ասկէ առաջ աւարտող կտրոնները և ջնջուած պարտաթուղթերը վճարուելու համար պարտին միևնոյն օրերը և միևնոյն ժամուն Օսմ. Պանքայի ներկայացուիլ։ Այս պարտաթուղթերուն և կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք են ընկերանալ թուահամարեալ պորտըրօներ, պիտի տրուին ստացագիրներ, որոնք իրենց թուականէն 10 օր ետքը պիտի վճարուին։

* * *

4% Օսմ. փոխանակեալ պարտուց Պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1—14էն սկսեալ իրենց պայմանաժամը այդ թուականին աւարտող թիւ 36 կտրոնները պիտի վճարուին Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, բացի կիրակի օրերէ ամէն օր ժամը 10էն մինչև 2 ու կէս և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչև կէս օր։ Իրենց պայմանաժամը ասկէ առաջ աւարտող կտրոնները պարտին միևնոյն օրը և միևնոյն ժամուն Օսմ. Պանքային ներկայացուիլ վճարուելու համար։ Այս կտրոններուն տեղ՝ որոնց պէտք է ընկերանան թուահամարեալ պորտըրօներ, պիտի տրուին ստացագիրներ, որոնք իրենց թուականէն 10 օր ետքը պիտի վճարուին Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ։

Կ. Պոլիս, 17—30 օգոստ. 1901 5—6

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Պ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Զարմաքճըլար Եօգուշու, Թիւ 20

Դիմեցէք վերոյիշեալ հանրածանօթ գրատունը, եթէ կ'ուզէք ունենալ բուն մանկավարժական ընտիր դասագրքեր։

Ուղղութիւն, ճշգապահութիւն և արագ գործունէութիւն որոնք միակ նշանաբանն եղած են սոյն գրատան, իրաւամբ զայնս յանձնարարելի կ'ընեն ամէն ազգ. վարժարանաց։

Գրատան 1901 տարւոյ ընդհ. գրացուցակը փափաքողաց ձրիապէս կը ղրկուի։ 4—10

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

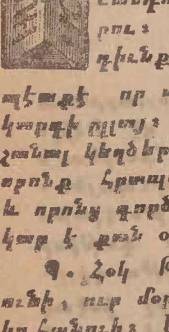

Ծայտնի է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձըմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետևաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անաղարտ անապատութեամբ, եւանկիւնաձև շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 Թիւ, Քասթիկլիօն Բարիզ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԴԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէչքա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,03.,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

747 13—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՊՕՆՏԻ

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչև 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգևները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլևայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնապատմութեան, մեռնամաքի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. նմանապէս ո՛և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմնին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերքէզեանի փողոց, Ճէտիտ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Քննիչ գործակալութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ։

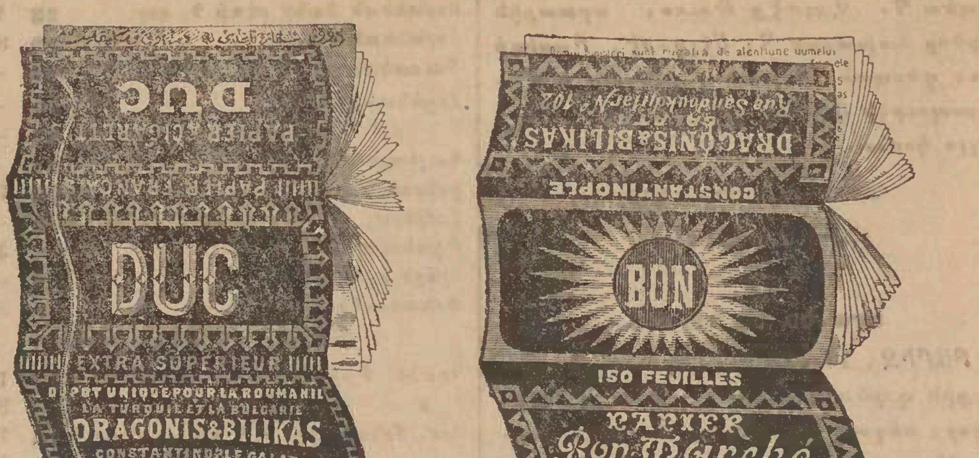

Երբ ամէն առթիւ կը ջանաք ձեր առողջութիւնը պահպանել, ուշադրութիւն ըրէք որ ձեր գործածած սիկառի թուղթերն ալ առողջապահիկ ըլլան։ ՏԻՒՔ և ՊՕՆ և ՃԵՐՄԱԿ ՆՈՂՔՈՎ ՊՕՆ սիկառի ընտիր թուղթերը ջերմապէս կը յանձնարարուին, աբովհետեւ առողջապահական օրինաց համեմատ պատրաստուած են։ 27—52

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

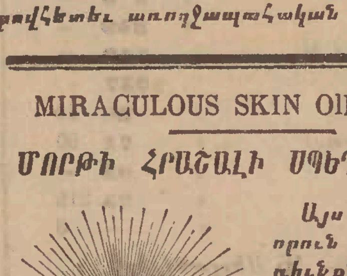

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ արդիւնքները խիստ հրաշալի են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է։ Մինչեւ հիմա հասարակութեան մատուցուած դեղերուն մէջ լաւագոյնն է ասիկա իր տեսակին մէջ։ Ստուգապէս կը բուժէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնները։ Իբր ազդեցիկ դեղ կը գործածուի տղոց և չափահասներու աչքի բորբոքման և ականջի բորբոքման և թաղցկեղի դէմ։ Կը բուժէ ամէն կարգի վէրեր, ինչպէս նաև կեղերը (ulcères), պալարները (չիպան), բորբոքուն ուռերը, ուռոյցը (tumeur), մորթին դուրս տալը (éruption), խոյլը (սրաճա), կուրծքի ցաւերը, ոտքի դառնալը մէջքի ցաւը, վիզը բռնուիլը, յօդացաւը, մկնացունցը (tic), յօդակապերու տկարութիւնը, կեղակը (մարիա), ճմլուածները, ճարտուածները, ճիրուցուածները, արիւնըրբութիւնը, ցուրտէն առաջ եկած ճաքուածները, վէրքերը, ուռած եւ սեւածիր աչքերը, մորթախտը, մատնաշուրը, վարդախտի հետքերը, մորթային հետքերը։

Մորթի այս հրաշալի սպեղանին աչքի հիւանդութեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղանին է։ Կը գեղեցկացնէ մորթը։ Միշտ օգտակար արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետեւեալ հիւանդութեանց մէջ, երբ միւս բոլոր դեղերը և բժիշկները չեն կրնար բուժել զանոնք. հերաթափութիւն (սաչգրան), օձացաւ (երկանարգ), որքին (բէմբէշի) բորոտութիւն, փոքր այտուցներ, կարմրութիւններ, ածելիի վէրքեր եւն. եւն։

Այս սպեղանին պէտք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ։ Իւրաքանչիւր թիթեղէ տուփին գինն է 3 շիլին 6 փէնս։ Այս սպեղանիէն յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն ցամաքային Եւրոպայի միակ գործակալ Պ. Էտմընտ Քաբուանայի վաճառատունը, որ կը գտնուի Կալաթա-Շիշլի թրամուէյի գիծին կայարանին մօտ, Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 95-96։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ ուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504 47—56

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ Ընկերութեան տպարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,338 Ֆր
1898ի հասոյթք	34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Յ. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ՔԼԷՐԻՆ 524

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396

(Տանեի գաւթէրատան վրայի յարկը, եկեղ. Զօղալոնեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ [illegible] ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով զիմքը և քայքայուած վերադարձնելու [illegible]։

Նորաձեւ արհեստական, [illegible], [illegible] և [illegible] ակռաներ կը պատրաստէ, [illegible], դէմքի ձեւաւորութիւն [illegible], ծամելու [illegible] [illegible]։

[illegible]

Ե. Գ. [illegible] (մինչեւ կէս օր) [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]։

Տաներ.—[illegible] 197

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին

Կ. ՊՈԼԻՍ

Թահտաքալէ

PARIS 1889
EXHIBITION
MEDAILLE D'OR

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոստի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդւոց վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Պ. Լաքարիէռ Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.— Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԵ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէոռն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնրնկ.
ՍԷԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Նիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բռովջատջեան.

ԼԷ ՊՐՕՎԷՆՍ ՐԷԻՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՇՈԳԵՉԻՆ ՆԱՒԵՐՈՒ ՏՈՂԵՆԱԿ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1039	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	186
[illegible]	2607	[illegible]	2905	[illegible]	1895	[illegible]	2273	[illegible]	1118
[illegible]	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	[illegible]	2708	[illegible]	1785
[illegible]	2377	[illegible]	4811	[illegible]	1587	[illegible]	2557	[illegible]	1198
[illegible]	1822	[illegible]	987	[illegible]	2720	[illegible]	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1364	[illegible]	2283	[illegible]	2600	[illegible]	1735	[illegible]	1822
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2254	[illegible]	1083	[illegible]	2237
[illegible]	4481	[illegible]	2454	[illegible]	5549	[illegible]	4100	[illegible]	1478
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1050	[illegible]	4086	[illegible]	687
[illegible]	1227	[illegible]	1361	[illegible]	1058	[illegible]	1525	[illegible]	2429
[illegible]	1244	[illegible]	254	[illegible]	2307	[illegible]	1687	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	516	[illegible]	1389
[illegible]	2729	[illegible]	249	Լէօ	1053	[illegible]	2229	[illegible]	2296
[illegible]	1834	[illegible]	4582	[illegible]	2273	[illegible]	1868	[illegible]	1250
[illegible]	2697	[illegible]	2060	[illegible]	1643	[illegible]	1613	[illegible]	1200
[illegible]	4285	[illegible]	1342	[illegible]	2191	[illegible]	1789		

Իպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ռոս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Կրէշամ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 10ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Յ. ՀԻՒՔ ԵՒ ՈՐԴԻ

Թիւ 23—24, [illegible] խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Գ. 4 17 [illegible] ժամը 4ին [illegible]
Դ. 5 18 [illegible], [illegible], [illegible] ժամը 10ին [illegible] ([illegible], [illegible], [illegible], [illegible] եւ [illegible])։
Եշ. 6/19 [illegible] ժամը 10ին [illegible]
Եշ. 6/19 [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] եւ [illegible] ժամը 4ին [illegible]
Ուր. 7 20 [illegible]

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ՀԱՒՐԻ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Սեպտ. 17ին Անապոլի, ուղ. Մարսիլիա։
[illegible]
[illegible] 245 Ֆրանք. [illegible] 175 Ֆրանք. [illegible] [illegible]
[illegible] 516 [illegible]

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և [illegible] [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3096
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible] 24 ժամ [illegible]։

[illegible]
[illegible]
Ղալաթիա, [illegible]
600 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվըրփուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լաւքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8135	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2553
Սէրվիա	7392	Ալէպպօ	2181
[illegible]	7383	[illegible]	161[illegible]

Ալեբբօ շոգենաւը, Նաւապետ Հումֆրէյն, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն հոս պիտի հասնի ամսոյս 27ին։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Jely et Seager
[illegible] խան, Թիւ 6. 7. 8. Ղալաթիա, [illegible] 355

[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	3400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2258
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ք. Վ. ՎԻՐՍԷԼ և ԸՆԿ.
[illegible] խան
[illegible]
194 31. [illegible]

Խմբագիր [illegible] [illegible]